ewin

Zpravodaj ELEKTROWIN a.s.

1 / 2013

ZVÝŠILI JSME ODMĚNY PRO NAŠE PARTNERY!

Stále přibývá posledních prodejců, kteří spolupracují s ELEKTROWINEM. Jejich počet překročil 2500 a dále roste.

Letos se do spolupráce s ELEKTROWINEM zapojily i dva významné řetězce – Baumax a Expert Elektro – a umístily do svých prodejen nové sběrné nádoby.

Nejvíce vybraného vysloužilého elektra má za minulý rok na svém kontě ELEKTROWIN. Zajistil zpětný odběr 25 036 t elektroodpadu. I když oproti roku 2011 zpětný odběr poklesl o 966 tun, podařilo se splnit limit daný Evropskou unií.

Partnerem čtvrtého ročníku mezinárodní konference *Zpětný odběr* se stal ELEKTROWIN. Letos se uskutečnila 16. dubna v Praze.

elektrowin

Obsah

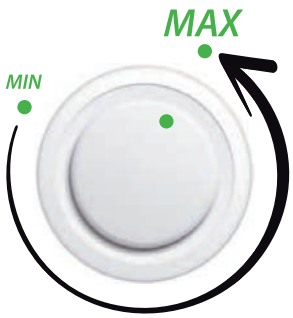

- Editorial 3
- Příspěvky za zpětně odebraná elektrozařízení se letos výrazně zvyšují 4
- Kdo jsou ti, kteří pomáhají obcím? 5–6
- ELEKTROWIN slavil *Den Země* s miliardou lidí na celém světě 7
- Diakonie Broumov: K čemu lze využít staré ošacení? 8–9
- Jak získat maximum z *Motivačního programu* pro obce? 10
- ELEKTROWIN a ASEKOL recyklují s hasiči 11
- *Putující kontejner* letos vyrazí i do větších měst 12
- Malé obce chtějí vytvářet stálá sběrná místa, zatím vedou mobilní svozy 13
- Obce si pochvalují malé kontejnery
- Sběr elektroodpadu loni stagnoval, limit EU se ale splnit podařilo 14
- Vysloužilci putují do ZOO letos už pošesté 15
- Na majáles s elektrospotřebičem? 16
- Končí oddělené uvádění PHE: Co všechno se změní? 17
- S ELEKTROWINEM spolupracuje už přes 2500 prodejců 18–19
- Kongres v Salcburku za účasti zástupců ELEKTROWINU 20–21
- Konference *Zpětný odběr 2013* 22–24
- Informační CD loni využilo 218 obcí 25
- Praha po šesti letech hostila zasedání WEEE Fora 26
- *Recyklohraní aneb Ukliďme si svět!* 27
- Vzorkování WINTEJNERŮ v roce 2012 28
- Plasty z lednic jsou v Británii hitem 29
- ELEKTROWIN tradičně navštívil veletrhy výrobců 30
- Pro volnou chvíli 31

EWIN zpravodaj • Osmý ročník • Toto číslo vyšlo 4. června 2013 • Vydavatel ELEKTROWIN a.s., Michelská 300/60, 140 00 Praha 4 • tel.: + 420 241 091 832 • web: www.elektrowin.cz • Redakční úprava Mgr. Petr Kotek, e-mail: kotek@email.cz, tel.: +420 602 502 798 • Produkce Omne Bonum, Hájkova 6, 130 00 Praha 3, tel.: +420 602 290 243 • Grafická úprava Johana Kobzová • Tisk Vandruck, Havlíčkova 16, 264 01 Sedlčany • Evidenční číslo: MK ČR E 16741 • Dotazy, náměty a připomínky posílejte na e-mailovou adresu: jana.vondrova@elektrowin.cz • ISSN 1804-6142

Vážení přátelé,

chtělo by se mi říci, že je u nás vše při starém – zpětný odběr třetím rokem stagnuje, kolektivní systémy se pod dojmem znalosti legislativních poměrů v ČR v uplynulých osmi letech začínají připravovat na dopady direktivy 2012/19/EU a Ministerstvo životního prostředí ČR ještě ani nezačalo s odpovědnou diskusí nad její implementací do českého právního řádu. Tedy na přípravu právní normy, která bude naši činnost výrazně ovlivňovat v příštích letech a jež má být součástí našeho právního řádu už za devět měsíců.

Nenechme se ovšem zmást klidem před bouří – v ČR probíhá velký legislativní boj o definitivní podobu začlenění zpětného odběru solárních panelů do zákona o odpadech a na evropské úrovni výrobci intenzivně řeší, jak dosáhnout nových cílů daných zpětnému odběru direktivou. Navíc se rozbíhají evropské projekty, které mají zmapovat toky elektroodpadu – CWIT a projekt Evropské partnerství v inovaci (EIP) směřovaný na efektivní využívání surovinových zdrojů se zaměřením na znovuzískávání surovin z elektroodpadů.

Ani ELEKTROWIN nemůže, a také nechce, zůstat pozadu. S potěšením mohu konstatovat, že i v tomto vydání Ewinu se dozvíte mnoho novinek a zajímavostí.

Jak jistě víte, ELEKTROWIN vždy naplňoval svoje poslání – dbal o řádné plnění povinností výrobců a aktivně se připravoval na dopady připravované legislativy – nejenom na evropské, ale i české úrovni. Na straně výrobců – přispěvatelů systému – jsme snížili na nulu příspěvky na historická zařízení u malých a středních spotřebičů, nářadí a nástrojů, to vše čtyři měsíce před zákonem umožněným termínem. Potěšitelné zprávy mám i pro naše partnery na sběrové straně – města, obce, prodejce i hasiče. Protože není možné zvýšit zpětný odběr ze dne na den, rozhodli jsme se, v rámci přípravy na nové cíle EU, zvýšit odměny za sběr, které představují pro naše partnery v současné ekonomicky nelehké době velmi zajímavou motivaci, a nadále pokračujeme v investicích do sběrné sítě i sběrných prostředků.

Praha se nesmazatelně zapsala do historie WEEE Fora. Nejenže se zde, po šesti letech, opět uskutečnilo pravidelné zasedání tohoto respektovaného sdružení, ale v jeho rámci bylo většinou členů založeno ještě sdružení nové. Jmenuje se WEEELabex organisation a ELEKTROWIN se aktivně zapojil do jeho přípravy. Nové sdružení se sídlem v Praze má za úkol převést standardy WEEELabex do praxe a kontrolovat jejich dodržování.

Nemohu nezmínit, že se ELEKTROWIN stal spolupořadatelem konference Zpětný odběr 2013, která přivedla do České republiky nejen mnoho zajímavých hostů, ale především jejich praktické poznatky z různých oblastí spojených s činností kolektivních systémů a surovinovou politikou Evropské unie. Jako velmi přínosné pro budoucí vývoj legislativy vidím zejména workshopy, kde se detailně porovnávaly české a zahraniční zkušenosti i přístup k využití a recyklaci prvků vzácných zemin, sběrným surovinám a opětovnému použití.

Závěrem vám přeji příjemné počtení a těším se, že společně posuneme zpětný odběr k vyšším metám.

Váš
Roman Tvrzník
generální ředitel ELEKTROWIN a.s.

Příspěvky za zpětně odebraná elektrozařízení se letos výrazně zvyšují

Obce a města mají v letošním roce o důvod víc aktivně spolupracovat se společností ELEKTROWIN. Dochází totiž k výraznému navýšení odměn za zpětně odebrané vysloužilé spotřebiče.

Nově tak je možné získat až 4,35 Kč za kilogram velkých a 4,15 Kč za kilogram malých spotřebičů nebo 0,30 Kč za kilogram chladicích zařízení. Výše příspěvků je odstupňována podle množství vysbíraných elektrozařízení.

Výhody plynoucí ze spolupráce s ELEKTROWINEM jsou patrné i při vyčíslení úspor, kterých se daří docílit díky tomu, že se vysloužilé spotřebiče neobjevují v komunálním odpadu. Na sběr, dopravu a zpracování chladniček, vysavačů, rychlovarných konvic, sekaček a dalších elektrozařízení tak obce v roce 2012 nemusely vynaložit více než 181 000 000 Kč.

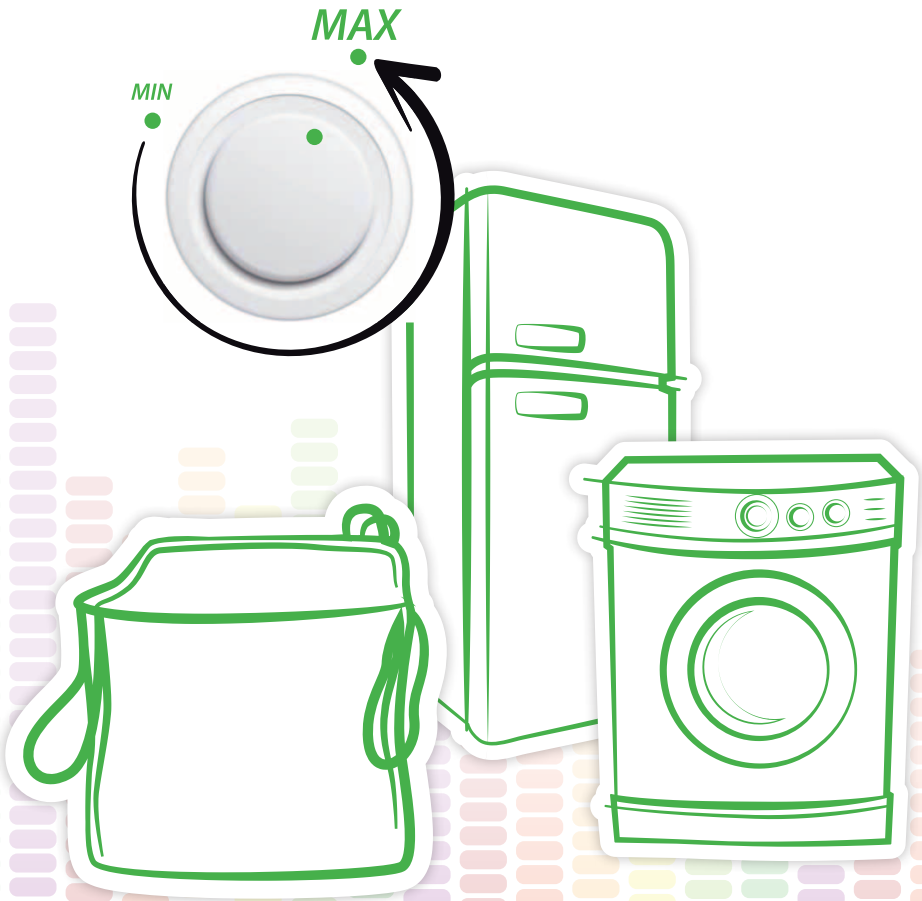

Pokračuje distribuce sorbentu PUR HELP

ELEKTROWIN vychází obcím vstříc i dalšími způsoby. Pokračuje například v distribuci polyuretanového sorbentu PUR HELP, který je produktem zpracování starých lednic. Pomáhá ve sběrných dvorech obcí likvidovat případné úniky škodlivých látek. Využívají jej i sbory dobrovolných hasičů.

Dvakrát do roka – vždy v březnu a v září – mohou obce a hasičské sbory objednat dodání nové várky PUR HELPU v e-shopu na: **www.elektrowin.cz**. Termín dodání jsou dva měsíce.

Regionálních poradců je letos více

Jednou z forem účinné pomoci obcím a dalším partnerům ELEKTROWINU je rozšíření sítě regionálních poradců a jejich prostřednictvím zefektivnění spolupráce s partnery. Do konce roku 2012 byli tito poradci čtyři, od začátku letošního roku se jejich počet zvýšil na šest. Kontakty na ně naleznete na webových stránkách ELEKTROWINU v sekci *Obce a sběrné dvory*.

ZVÝŠILI JSME PŘÍSPĚVKY… CO NA TO OBCE?

Zeptali jsme se zástupců obcí a měst, co pro ně zvýšení odměn za odběr vysloužilých elektrospotřebičů znamená.

1. **Očekáváte, že se vám díky tomu podaří zvýšit zpětný odběr?**
2. **Jakým způsobem využijete tyto prostředky?**

Josef Vencovský,
místostarosta Kamýku nad Vltavou

1. Přes každoroční navyšování odběru vysloužilých elektrospotřebičů se v současnosti odevzdávané množství celkem ustálilo. Předpokládám, že se občané dokázali za uplynulé období zbavit starých elektrospotřebičů, které různě skladovali. Vzhledem k nynější hospodářské situaci lidé elektrospotřebiče již tak rychle neobměňují a čekají, až opravdu doslouží. Pokusíme se ale vylepšit propagaci systému ve vztahu k okolním obcím, které nejsou do systému zapojeny, a odevzdávané množství ještě navýšit.
2. Prostředky, které ze systému získáme, hodláme použít na lepší zabezpečení místa zpětného odběru a na jeho další úpravy.

Tomáš Semrád,
jednatel společnosti Služby Bystřice

1. Myslím, že zcela určitě. Souvislost mezi navýšením odměny a zvýšením zpětného odběru je naprosto zřejmá. Tyto další prostředky budou sloužit k zkvalitnění a rozšíření služeb, které může občanům nabídnout sběrný dvůr. Ti potom budou mít více důvodů sběrný dvůr použít.
2. Je důležité, aby se tyto prostředky povedlo účelně přerozdělit přesně na ty oblasti služeb, kde budou mít efekt. Jednou z nich je určitě náklad na provoz v souvislosti s rozšířením pracovní doby, který i přímo souvisí s množstvím vybraného materiálu. Prostředky mohou také velmi dobře posloužit k zvýšení objemu reklamy, která s aspektem množství vybraného materiálu má souvislost danou. Člověk potom nemusí řešit dilema typu: „*Chci to zlikvidovat, nechci to hodit do lesa, ale nevím, kam to mám odvézt…*“

Jiří Růžička,
místostarosta Velešína

1. Navýšení prostředků pochopitelně vítáme. Nedokážu posoudit, zda to bude mít vliv na množství odevzdaných elektrospotřebičů (to je věc spotřeby), ale určitě nám to umožní zlepšit podmínky pro jejich odběr.
   O neustálé zvyšování zpětného odběru se staráme všemi dostupnými způsoby. Prezentujeme jej například v našem zpravodaji, na webových stránkách, a pořádáme i osvětové akce pro školy.
2. Odměnu využijeme v úseku odpadového hospodářství a k dovybavení sběrného dvora.

Kdo jsou ti, kteří pomáhají obcím?

Realizaci zpětného odběru, zapojení do projektů, konzultace při plnění podmínek *Motivačního programu*, pomoc při realizaci krajských projektů, ale i kontrolní činnost – to vše pro společnost ELEKTROWIN zajišťují externí poradci. V tomto čísle Ewinu vám tři z nich představíme. Další pak v čísle příštím.

1. **Jaké jsou vaše zkušenosti z oblasti zpětného odběru, životního prostředí či ekologie?**
2. **Obsah vaší činnosti je velmi rozsáhlý – od zodpovědnosti za řízení příslušného regionu, přes poradenství až po kontrolní činnost či spolupráci se všemi účastníky zpětného odběru. Co shledáváte v této škále své činnosti jako oblast nejzajímavější?**
3. **Jaký je přístup statní správy, sběrných dvorů či posledních prodejců k vašim podnětům na zvýšení kvality zpětného odběru? Co jim vy osobně můžete nabídnout, v čem vidíte svůj osobní přínos?**

Ing. Radka Patzaková,
poradce pro kraje Karlovarský, Liberecký, Ústecký

1. V oblasti ekologie pracuji 18 let. Začínala jsem jako podnikový ekolog, poté jsem pracovala v několika odpadových společnostech, kde jsem zaváděla

zpětný odběr, a na inspekci životního prostředí jsem dělala integrovanou prevenci, v podstatě v rozsahu veškerých činností životního prostředí.

2. Asi nejzajímavější je rozšíření poznatků a zkušeností v rámci poradenství. Dříve jsem své služby soustředila na poradenství ve firmách, teď se více orientuji na obce. Takže je to rozšíření mé specializace v tom smyslu, že k průmyslové ekologii doplňuji nyní i tu komunální.
3. Přístup je různý a odvisí zejména od lidí, kteří v dané oblasti pracují. Jsou lidé, se kterými je radost spolupracovat a zajímají se o nové vývojové postupy ve zpětném odběru, ale jsou i takoví, kteří nové postupy zásadně odmítají a vytrvale setrvávají při starých. Tím, že se v této oblasti pohybuji už dlouhou dobu, dokážu na místě analyzovat, proč nechtějí – či nedokážou – k zpětnému odběru přistupovat aktivně. Také mám řadu kontaktů s odpadovými společnostmi, takže na druhou stranu je pro mě vyjednávání spolupráce mezi obcemi a dalšími subjekty snazší. V tom vidím svůj nesporný přínos.

Ing. Marcela Zuzánková, poradce pro kraje Moravskoslezský a Zlínský

1. V odpadovém hospodářství a ekologii se pohybuji od roku 1991. Nejdéle, zhruba patnáct let, jsem pracovala jako inspektorka na ČIŽP. Byla jsem u zrodu sekce odpadového hospodářství, jež do té doby neexistovala. Od roku 2005 se věnuji externím ekologickým službám se zaměřením na průmyslovou ekologii. Veškeré své zkušenosti dnes mohu zúročit na pozici, kterou vykonávám pro kolektivní systém ELEKTROWIN.
2. Jako poradce se hlavně setkávám s lidmi – a to je práce, která mě baví. Cením si toho, že mohu své zkušenosti z oboru předávat dál, a také toho, že mohu pracovat přímo v terénu.
3. Každý region je jiný. Odlišným způsobem k problematice přistupují lidé na Hané a jinak například na Zlínsku. Důležité však je vždy najít společnou řeč. Osobně vidím svůj přínos ve schopnosti poradit našim partnerům nejen s problémy z oblasti zpětného odběru, ale i s problémy ochrany životního prostředí jako celku. Tím je mé poradenství pro zainteresované složky komplexnější.

Ing. Petra Machová, poradce pro kraje Jihočeský a Plzeňský

1. Ekologii jsem se začala věnovat hned po ukončení vysoké školy. Nejprve jsem začala pracovat jako ekolog, potom jsem působila v odpadové firmě na pozici obchodního zástupce a nakonec jsem začala podnikat v poradenství v oblasti ekologie.
2. Z původně kontrolní činnosti se moje práce postupně rozšířila o oblast poradenství pro města, obce a další partnery ELEKTROWINU. Z toho jsou pro mě asi nejzajímavější krajské projekty, protože zde se veškerá činnost vzájemně prolíná – jak spolupráce s obcemi, provozovateli sběrných dvorů, tak i akviziční a kontrolní činnost.
3. Zástupci státní správy mají daleko širší záběr v rámci své pracovní náplně, proto si myslím, že jim i všem ostatním partnerům jsme nápomocni především tím, že nemusí nic z této problematiky složitě studovat a dohledávat a že i většinu námi poskytovaných informací vnímají celkem pozitivně. Můj osobní

přínos vidím v komplexní znalosti oblasti zpětného odběru i problematiky životního prostředí, proto svým partnerům dokážu poradit i v těch oblastech životního prostředí, které se zpětným odběrem elektrozařízení přímo nesouvisejí.

foto: Štěpán Bahenský a archiv ELEKTROWIN

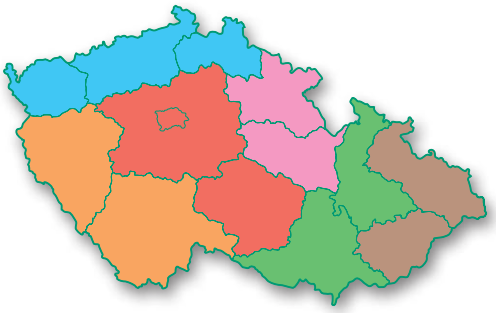

Ing. Radka Patzaková
kraje: Karlovarský, Liberecký, Ústecký
tel.: +420 734 457 362
radka.patzakova@elektrowin.cz

Ing. Marcela Zuzánková
kraje: Moravskoslezský, Zlínský
tel.: +420 777 295 335
marcela.zuzankova@elektrowin.cz

Ing. Petra Machová
kraje: Jihočeský, Plzeňský
tel.: +420 724 215 535
petra.machova@elektrowin.cz

elektrowin slavil *Den Země* s miliardou lidí na celém světě

***Den Země* je největším světským svátkem, který slaví lidé společně na celé planetě bez ohledu na původ, víru či národnost. V České republice je od svého založení tradičním účastníkem těchto oslav kolektivní systém ELEKTROWIN.**

Využívá dílčích městských slavností věnovaných ochraně životního prostředí k tomu, aby informoval veřejnost o správném nakládání s vysloužilými elektrospotřebiči a současně podpořil jejich zpětný odběr. Jako v předchozích letech při oslavách *Dne Země* návštěvníci mohli u stánku společnosti ELEKTROWIN odkládat nepotřebná elektrozařízení.

To, že tuto možnost lidé využívají čím dál více, se ukázalo například při slavnostech v Uherském Hradišti, kde se organizátoři pokusili o rekord ve sběru elektrospotřebičů. Za jeden den jich vybrali 387 kusů. Ve srovnání s minulými ročníky šlo o téměř trojnásobné navýšení.

V letošním roce opět řada měst požádala ELEKTROWIN o spolupráci na *Dnech Země* a tradičně jich bylo nejvíc z Moravy. Moravský region *Dni Země* věnuje velkou pozornost, zejména v oblastech se silně znečištěným životním prostředím, jako je například Ostrava. Z českých měst pak týmy společnosti ELEKTROWIN navštívily Kolín či Prahu.

Přibyla i jedna novinka. Po dohodě kolektivních systémů ELEKTROWIN, Ecobat a Ekolamp se promotýmy vzájemně na akcích zastupují. Tak se například u stánku společnosti ELEKTROWIN dozvědí zájemci i to, jak správně nakládat s vybitými bateriemi nebo vysloužilými zářivkami.

foto: archiv ELEKTROWIN

Diakonie Broumov: k čemu lze využít staré ošacení?

S minimem dotací, bez možnosti přebírat zahraniční zkušenosti, z prosté touhy pomáhat potřebným lidem se před dvaceti lety začal rodit v České republice systém sběru obnošeného šatstva. Dnes dokáže občanské sdružení Diakonie Broumov, které jej provozuje, vysbírat ročně 7000 tun textilu. A 95 % jich umí smysluplně využít.

Ředitelka pražského oblastního střediska Diakonie ***Lenka Wienerová***

Při organizaci sběru, svozu materiálu, jeho třídění a zpracování dnes nachází uplatnění na 150 lidí, kteří by jinak většinou hledali práci jen stěží – jsou to například osoby po návratu z výkonu trestu, lidé bez domova a vůbec ti, kdo se ocitli na okraji společnosti.

Ředitelka pražského oblastního střediska Diakonie Lenka Wienerová přistupuje k těmto klientům zcela bez sentimentu. Její motto zní: „*Mají ručičky, nožičky a chytré hlavičky, tak proč by si na sebe neměli vydělat?*“ Díky tomuto přístupu je celý systém dnes zcela finančně soběstačný a bez dotací se obejde úplně. Nic jiného mu ostatně nezbývá.

Jak celý tento systém vznikl?

Do dnešní podoby se samozřejmě formoval postupně. Všechno začalo v roce 1993 na faře Církve československé husitské v Úpici. Farář Ondřej Šik začal v okolí organizovat dobrovolné sbírky na pomoc potřebným.

Ti dostávali oblečení, které druzí odložili. Tímto způsobem se ale nikdy nenajde stoprocentní využití pro všechno šatstvo získané z darů. Někteří klienti navíc nepotřebovali jen ošacení, ale také bydlení a práci. V té době už se na nás začínaly obracet firmy, které by dokázaly využít právě tu část textilu, jenž už svého nového majitele nenašel. Jen potřebovaly, aby jej někdo odpovídajícím způsobem zpracoval. Mohli jsme tedy prvním klientům nabídnout i práci.

K čemu se dá nepotřebné ošacení využít? Podle rozšířené představy většiny lidí putuje nejdřív do second handu a potom na skládku nebo do spalovny…

To opravdu není případ Diakonie Broumov. K našim odběratelům patřil například závod na výrobu stavebních izolací ve slovenském Štúrově. Hlásili se i další, obvykle to znamenalo naučit se zpracovávat textilie nějakým novým způsobem. Výsledkem je ale dlouhodobě udržovaný podíl pouhých pěti až deseti procent hmotnosti vysbíraného šatstva, které je nutno zlikvidovat v režimu zákona o odpadech.

Pyšníte se tím, že ke své činnosti nepotřebujete dotace ze státního rozpočtu. V počátcích ale pokrývaly zhruba polovinu vašich nákladů… Proč došlo k této změně?

Museli jsme se naučit vydělat si na sebe z jednoho prostého důvodu: dotace jsme měli obvykle jen přislíbené, než ale na daný rok skutečně dorazily, museli jsme stejně za něco fungovat – tedy mimo jiné odvádět sociální a zdravotní pojištění za naše lidi. To nás nakonec přivedlo až k naprosté soběstačnosti.

Kromě peněz, které obdržíme za průmyslové využití vysbíraného textilu.

Diakonie Broumov (původně Diakonie Úpice) vznikla v roce 1993 jako občanské sdružení otevřené ke spolupráci se všemi lidmi dobré vůle, jinými humanitárními organizacemi, církvemi a dalšími institucemi, jejichž součinnost je pro pomoc potřebným nutná.
Posláním organizace je pomoc lidem, kteří se z různých důvodů ocitli v krizové životní situaci, na okraji společnosti, a to s cílem jejich osamostatnění, aby mohli najít své místo ve společnosti.
Její nosnou činností je práce s darovaným textilem a dalšími věcmi z domácností. Díky tomu může provozovat dvě azylové ubytovny pro 70 osob v těžké životní situaci. Stará se o pracovní a sociální integraci těch, kteří se ocitli na okraji společnosti.

Řada klientů Diakonie získá při třídění textilu poprvé v životě potřebné pracovní návyky a odchází třeba do odpadových firem

Trváme alespoň na symbolickém pětikorunovém poplatku za každý kus ošacení, který předáme potřebným. A divili byste se, jak jsou někteří vybíraví. Místo aby si za pětikorunu vybrali něco teplého na zimu, pídí se po značkových kouscích.

Jak se pracuje s lidmi, které by patrně žádná jiná firma nezaměstnala?
S některými se spolupracuje dobře a součinnost funguje i dlouhodobě – třeba i deset let. S jinými se musíme brzy rozloučit.

Kdybychom ale měli postupovat přísně podle zákoníku práce a ukončit pracovní poměr s každým, kdo nedbá na výstrahy, nedělá si hlavu s nějakou tou absencí a občas nesplní zadaný úkol, byla by fluktuace ještě daleko vyšší.

Na druhou stranu u nás někteří klienti získávají možná poprvé v životě potřebné pracovní návyky a odcházejí mj. do odpadových firem, s nimiž spolupracujeme.

Vraťme se k systému sběru ošacení, který v lecčem připomíná systém zpětného odběru vysloužilých elektrospotřebičů. Jak funguje?
Z úpické fary se postupně rozšířil na dnešních třicet výdejních středisek po celé republice, kde mohou lidé získat i odevzdat nepotřebné šatstvo, ale třeba také nábytek nebo nádobí.

Ve spolupráci s místními úřady a dalšími organizacemi také pořádáme sbírky v obcích a městech.

Postupně jsme začali rozmisťovat i speciální kontejnery o různém objemu. Je jich už několik stovek a další stále přibývají. Bývají umístěny na veřejných prostranstvích nebo například na parkovištích u supermarketů, další obce a města rozmisťují do sběrných dvorů.

Kontejnerů na obnošené věci je skutečně poslední dobou vidět stále víc, některé ale patří i dalším provozovatelům… Jak lidé poznají ty vaše?
Jednoduše. Je na nich logo Diakonie Broumov a slogan: Nepotřebné věci – potřebným lidem!… Právě to nás odlišuje od komerčních firem, které se inspirovaly naším úspěchem a pokoušejí se nepotřebný textil rovněž sbírat, ovšem jen za účelem zisku.

Tady se nabízí srovnání s činností kolektivního systému ELEKTROWIN. I on je neziskový a plní důležité společenské úkoly včetně ochrany životního prostředí. Neustále se přitom potýká s působením subjektů, které ve vysloužilých spotřebičích vidí jen zdroj peněz…
Firmy, které obchodují s použitým textilem, potřebují hlavně doklad o způsobu jeho nabytí. Nemohou jej jen tak dovézt ze zahraničí, protože by se na něj pohlíželo jako na odpad. Teprve když prokážou, že textil získaly sběrem v České republice, začíná to být ekonomicky zajímavé.

Dochází pak k „zázrakům“, při nichž se z jednoho malého kontejneru získá třeba celý vagon starého šatstva.

Kvůli těmto podnikavcům jsme také přestali na našich internetových stránkách **www.diakoniebroumov.org** zveřejňovat termíny svozů z jednotlivých okresů a míst. Čím dál častěji se stávalo, že těchto informací zneužili a vysbíraný textil si přisvojili.

Zmínila jste se, že kromě textilu vám dárci nosí i různé části vybavení domácností… Elektrické spotřebiče mezi nimi nejsou?
Zpočátku jsme je rovněž sbírali a předávali potřebným. Ty, o které nikdo neprojevil zájem, se ale nakonec stávaly odpadem a za jeho likvidaci jsme platili nemalé peníze.

Teď jsme se ale dozvěděli o nabídce kolektivního systému ELEKTROWIN, který je naopak ochoten nám za staré elektro zaplatit! Určitě se dohodneme na spolupráci.

foto: archiv Diakonie Broumov

Jak získat maximum z *Motivačního programu* pro obce?

Zeptejte se v Ratíškovicích či v Lomnici nad Popelkou

Ve čtyřtisícových Ratíškovicích na Hodonínsku by mohli pořádat kurzy, jak nejlépe využít *Motivační program* společnosti ELEKTROWIN k zvýšení zpětného odběru pro obce. Od roku 2008, kdy byl tento program vyhlášen, obec podala osm žádostí o čerpání peněz a na jejich základě získala dohromady 350 000 Kč.

O tom, že to v Ratíškovicích myslí s vysloužilými spotřebiči vážně, svědčí mimo jiné i aktivita žáků tamní základní školy. V krajském kole soutěže *Ukliďme si svět!* se ještě před jejím spojením s projektem *Recyklohraní* umístili na třetím místě.

Ratíškovice uzavřely s kolektivním systémem ELEKTROWIN smlouvu o zpětném odběru už v roce 2007. „*Občané odevzdávají nepotřebné elektrospotřebiče ve sběrném dvoře odpadů, a to v takovém množství, že obec může každoročně využít* Motivační program *a čerpat finanční odměny hned dvakrát*," pochvaluje si místostarosta obce Radim Šťastný.

Obec za peníze pořídila nové plechové oplocení sběrného dvora, zpevnila betonovou manipulační plochu před skladem elektrospotřebičů a instalovala bezpečnostní kamerový systém s bezdrátovým přenosem obrazu na pult obecní policie.

Získejte více i v roce 2013

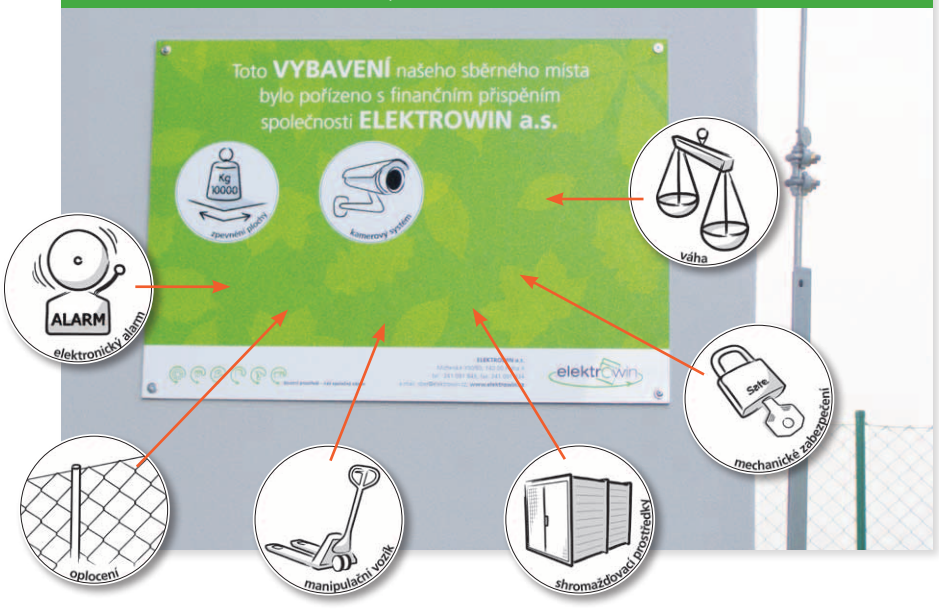

Naplňovat kritéria *Motivačního programu* napomáhá v Ratíškovicích současně využívání projektů zaměřených na informovanost. Ve spolupráci se společností ELEKTROWIN obec například vydala v roce 2011 nástěnné kalendáře s přírodními motivy okolí Ratíškovic a s texty o nakládání s elektrospotřebiči. Tyto kalendáře byly distribuovány ve sběrném dvoře zdarma, protihodnotou byl odevzdaný elektrospotřebič.

Lomnice nad Popelkou sbírá i malé spotřebiče

V Lomnici nad Popelkou podali od roku 2008 pět žádostí a získali dohromady 271 000 Kč. Město za ně pořídilo dva kryté stacionární kontejnery na zpětný odběr elektrozařízení pro sběrný dvůr, osm malých červených kontejnerů na drobná elektrozařízení rozmístěných ve městě, vysokozdvižný vozík k manipulaci s velkými elektrospotřebiči a kamerový systém ve sběrném dvoře.

V roce 2012 přišlo 197 žádostí obcí o příspěvky z *Motivačního programu*. Dohromady ELEKTROWIN na jejich základě vyplatil 5 458 716 Kč. Za celou dobu fungování systému *Motivačního programu* ELEKTROWIN obcím přispěl k zlepšení systému zpětného odběru částkou 15 000 000 Kč. Ty byly v největší míře využity k nákupu stacionárních kontejnerů, obce rozšiřovaly a zpevňovaly plochy sběrných dvorů či nakupovaly nové sběrné prostředky.

Možnost využívat prostředky z *Motivačního programu* se nabízí i v letošním roce, kdy si ELEKTROWIN pro své partnery z řad měst a obcí na tuto aktivitu vyčlenil 4 000 000 Kč.

foto: archiv ELEKTROWIN

ELEKTROWIN a ASEKOL recyklují s hasiči

Jeden z nejúspěšnějších projektů společnosti ELEKTROWIN na podporu zpětného odběru *Recyklujte s hasiči* vykročil letos do třetího ročníku. V roce 2013 partnersky do projektu vstupuje také kolektivní systém ASEKOL.

Díky 681 hasičským sborům z celé České republiky, které se již zapojily do programu, neustále stoupá množství starého elektra, které se daří vysbírat i z domácností, pro které je nejbližší sběrný dvůr obtížněji dostupný.

V prvním roce existence projektu – tedy v roce 2011 – hasiči vysbírali 634 tun vysloužilých spotřebičů. Loni to už bylo 1181 tun, přičemž 318 tun připadalo na televize nebo počítačové monitory. Zapojení kolektivního systému ASEKOL, který má sběr této skupiny spotřebičů na starosti, bylo tedy jedině logické. Za první tři měsíce letošního roku se hasičům podařilo vysbírat 138 tun domácích vysloužilců, z toho 38 tun TV, což je o 23 % více než za stejné období loňského roku.

Vede Středočeský kraj

Největšího zastoupení dosahují počtem zapojených hasičských sborů střední Čechy (17 %). Následuje Jihočeský kraj s 12 % a třetí v pořadí je Vysočina s 11 %.

Největší odezvu zaznamenal zatím projekt v malých obcích do 500 obyvatel. Jejich hasičské sbory tvoří 58 % zapojených. Druhou početnou skupinu tvoří obce od 500 do 999 obyvatel s registrovanými 22 % sborů dobrovolných hasičů (SDH). Princip fungování projektu je jednoduchý. Sbor se zaregistruje, zorganizuje sběrnou akci a za vysloužilé elektrospotřebiče dostane finanční odměnu. Systém odměn byl pro letošní rok upraven, nově přibyly odměny za chlazení, za TV a monitory (podrobnosti najdete v tabulce).

Navštěvujeme hasičské soutěže

Podobně jako v předchozích letech i v letošním roce navštívíme s naším informačním stánkem řadu hasičských soutěží a akcí. Do jejich výčtu samozřejmě patří největší sportovní události, jako jsou závody seriálu *Český pohár 2013, Mistrovství České republiky hry Plamen a dorostu SH ČMS*, jakož i *Mistrovství České republiky dobrovolných a profesionálních hasičů v požárním sportu*. Najdete nás ale také na řadě malých regionálních soutěží a seriálech. Přehled veškerých akcí naleznete na webu: **www.recyklujteshasici.cz**.

Recyklační program i pro spádové obce

Zcela nově v letošním roce oslovíme sbory dobrovolných hasičů ze střediskových obcí s nabídkou možnosti zajištění zpětného odběru i v obcích, které vlastní sbory dobrovolných hasičů nemají, případně sbory mají, ale ty se do podobných aktivit nezapojují.

Jak se k projektu připojit...

Zúčastnit se mohou všechny sbory dobrovolných hasičů. Stačí vyplnit registrační formulář (na webových stránkách projektu: **www.recyklujteshasici.cz/registrace** a zaslat jej na adresu: ELEKTROWIN, P.O. BOX 62, 757 01 Valašské Meziříčí. Takto zaregistrované hasičské sbory navíc obdrží jako dárek peněženku.

Odměny pro SDH	
TV, monitory	3 Kč/ks
chlazení	30 Kč/ks
velké spotřebiče	180 Kč/ks
bag	180 Kč/ks

foto: archiv ELEKTROWIN

Putující kontejner letos vyrazí i do větších měst

Projekt *Putující kontejner* pomáhá už pátým rokem mikroregionům a svazkům obcí kompenzovat obtížnější dostupnost stálých míst zpětného odběru. Kromě jiných výhod přispívá k vysoké kompletnosti vysbíraných spotřebičů. Letos jej ELEKTROWIN nově nabízí i městům s více než 25 000 obyvateli.

V roce 2012 vyrazil *Putující kontejner* celkem 33krát do 27 svazků obcí, včetně dvou měsíčních akcí v pražských městských částech. Právě při nich se ukázalo, že projekt je vhodný nejen pro malá sídla sdružená do svazků obcí či mikroregionů, ale také pro městské aglomerace.

Kontejner byl loni přistaven v 483 obcích a městských částech, kde dohromady žije 532 071 obyvatel. Vysbíralo se do něj 182 tun vysloužilých spotřebičů, přičemž jen jihomoravské obce v Dobrovolném svazku Lomnicko díky němu za rok dokázaly vysbírat 3,87 kilogramu spotřebičů na každého obyvatele. Tedy téměř celé množství, které musí za své občany ročně garantovat každá členská země EU!

Putující kontejner je nejen alternativou k stálým místům zpětného odběru, jako jsou sběrné dvory, ale též k mobilním svozům. Právě při nich bývá někdy problém dosáhnout požadované kompletnosti spotřebičů.

Nabídka všem, kdo projeví zájem

„*Podle průzkumu má stále více lidí zájem třídit elektroodpad, avšak mnohdy je od toho odradí velká vzdálenost sběrného dvora. Proto jsme jim tímto projektem vyšli vstříc a vysíláme* Putující kontejner *za nimi*," říká ředitelka provozního oddělení společnosti ELEKTROWIN Tereza Ulverová. „*Jsme připraveni vyslat ho do všech mikroregionů a svazků obcí a měst, které o něj projeví zájem*," dodává.

V každé z obcí tento mobilní uzamykatelný kontejner na zpětný odběr elektrozařízení zůstane k dispozici po určenou dobu. Přesný termín, kdy budou moci tuto službu ve své obci využít, se lidé dozvědí prostřednictvím obecních úřadů a informačních letáků, které ELEKTROWIN poskytuje obcím zdarma.

Zpětný odběr vysloužilých elektrospotřebičů prostřednictvím mobilního kontejneru šetří nejenom životní prostředí, ale rovněž finance obecních pokladen. Jak přistavení uzamykatelného kontejneru, tak i odvoz a zpracování elektrozařízení uloženého v kontejneru zajistí na své náklady kolektivní systém ELEKTROWIN. Obce a zastřešující svazek nebo mikroregion navíc získají finanční příspěvek, a to v souvislosti s počtem obyvatel a zapojených obcí, jenž je určen na pokrytí administrativních nákladů spojených s organizačním zajištěním a informační podporou akce.

Novinky o tomto projektu naleznete na webových stránkách společnosti ELEKTROWIN: **www.elektrowin.cz** – v sekci *Obce a sběrné dvory*.

foto: Štěpán Bahenský

Malé obce chtějí vytvářet stálá sběrná místa, zatím vedou mobilní svozy

O vytvoření stálého sběrného místa pro zpětný odběr vysloužilých elektrospotřebičů z domácností uvažuje v České republice zhruba 15 % obcí do 2000 obyvatel.

Na tuto skutečnost, která vyplynula ze studie postavené mj. na dotazníkovém šetření mezi obcemi v kategorii do 2000 obyvatel, upozornila v dubnovém čísle zpravodaje Svazu měst a obcí ČR projektová manažerka Institutu pro udržitelný rozvoj měst a obcí Terezie Pačesová.

Minimálně 70 % elektrospotřebičů z těchto obcí pochází z mobilního svozu, z více než poloviny realizovaného společně s dalšími komoditami odpadů (především nebezpečnými odpady). Na 20 % obcí využívá svůj vlastní sběrný dvůr a minimálně 10 % z nich provozuje finančně méně náročnou variantu, tedy stálé shromažďovací místo (stabilní sběrné místo s celoročním provozem nepodléhající povolení od krajského úřadu).

Tyto hlavní způsoby zpětného odběru bývají doplněny o kontejnery shromažďující drobné elektrospotřebiče.

Zpracování elektrospotřebičů zdarma, navíc ještě odměny

Má-li obec smlouvu s kolektivním systémem a dodá-li k zpětnému odběru kompletní elektrozařízení, pak za zpracování tohoto spotřebiče neplatí, naopak může získat od daného kolektivního systému finanční odměnu. Průzkum ukázal, že finanční odměnu od kolektivních systémů obdrželo v roce 2011 více než 50 % obcí (navíc v některých případech finanční podpora byla kolektivními systémy proplacena dalším institucím, tj. svazku obcí, sboru dobrovolných hasičů, škole).

Kromě toho, že kolektivní systémy zcela hradí náklady na zpracování zpětně odebraných elektrospotřebičů a nabízejí i možnost částečného krytí nákladů za mobilní svoz či provoz sběrného dvora/shromažďovacího místa, mohou obce také čerpat odměny z motivačních programů a zapojit se též do speciálních programů.

Obce si pochvalují malé kontejnery

Už na 400 malých kontejnerů na drobnější spotřebiče umístil ELEKTROWIN ve spolupráci s obcemi a městy ve většině krajů České republiky. Všude tam, kde si je vyzkoušeli, oceňují představitelé samospráv i občané jejich výhody.

„*Lidé jsou spokojeni, kontejnery jsme umístili na frekventovaných místech – u čekáren autobusů nebo u prodejen potravin*," informovala například Danuše Svobodová z Kunčic pod Ondřejníkem v Moravskoslezském kraji.

Ve čtyřech kontejnerech se tady za rok provozu už sešlo množství spotřebičů, které vydaly na 28 naplněných bagů, což představuje množství 3,6 tuny.

Rekordní Moravskoslezský kraj

V Moravskoslezském kraji již bylo rozmístěno 126 kontejnerů, což je největší počet v celé ČR. Následuje Zlínsko s 58 a Olomoucko se 40 kontejnery.

Obec Šenov u Nového Jičína využívá tři kontejnery na malé spotřebiče k venkovnímu použití už od roku 2011. „*Kontejnery jsme rozmístili do lokalit s největším počtem obyvatel, což se nám plně osvědčilo*," popisuje vedoucí šenovských technických služeb Pavel Mašík.

V Šenově dokážou čtyřikrát ročně naplnit šest bagů a troufli by si i na víc. „*Uvítali bychom minimálně další dva malé kontejnery*," přiznává Pavel Mašík.

Uvažují o fotopastech

I podle Danuše Svobodové by výsledky mohly být ještě lepší. Stává se ale, že do naplněného kontejneru někdo násilím vnikne a odveze celý jeho obsah dřív než svozová firma. V Kunčicích proto uvažují o instalaci fotopastí, které by zloděje usvědčily, pomohly jejich potrestání a odradily další nenechavce. Kunčice a Šenov spolu s Vikýřovicemi každopádně dosahují ve zpětném odběru malých spotřebičů největší výtěžnosti na obyvatele.

Sběr elektroodpadu loni stagnoval, limit EU se ale splnit podařilo

Zpětný odběr elektrospotřebičů a elektroniky stagnuje, nebo dokonce mírně klesá. Na tento trend má vliv mnoho faktorů.

Jednak je to nekorektní chování některých výkupen, zpracovatelů i odpadových firem, jednak nepříliš vstřícný přístup státu, který ve své kontrolní i legislativní roli zpětnému odběru příliš nepomáhá. Dalším významným činitelem je napjatá ekonomická situace domácností. Lidé méně nakupují, a tím pádem nevyměňují staré, ale ještě funkční spotřebiče za nové. Totéž platí i o elektronice.

I přes tato negativa se limit na sběr elektrozařízení stanovený EU podařilo splnit a konečný výsledek zpětného odběru lze hodnotit jako úspěšný. Během loňského roku se v České republice vybralo prostřednictvím ELEKTROWINU a čtyř dalších kolektivních systémů (Asekolu, Ekolampu, Remy a Retely) téměř 53 500 tun vysloužilých elektrospotřebičů. Proti roku 2011 to znamená pokles o 3 %. Kolektivním systémům se povedlo shromáždit v průměru 5,1 kg starého elektra na obyvatele (o 0,1 kg méně než v roce 2011).

Nejvíce vybraného starého elektra má za minulý rok na svém kontě opět největší kolektivní systém zaměřený na odběr vysloužilých elektrospotřebičů v ČR – ELEKTROWIN. Zajistil zpětný odběr 25 036 tun elektroodpadu. Oproti roku 2011 jde ale o pokles o 966 tun. Jen pro připomenutí – od svého založení v roce 2005 ELEKTROWIN zpětně odebral již na 160 000 tun vyřazených elektrospotřebičů.

Výsledky zpětného odběru v krajích v roce 2012 (kg/obyvatel)

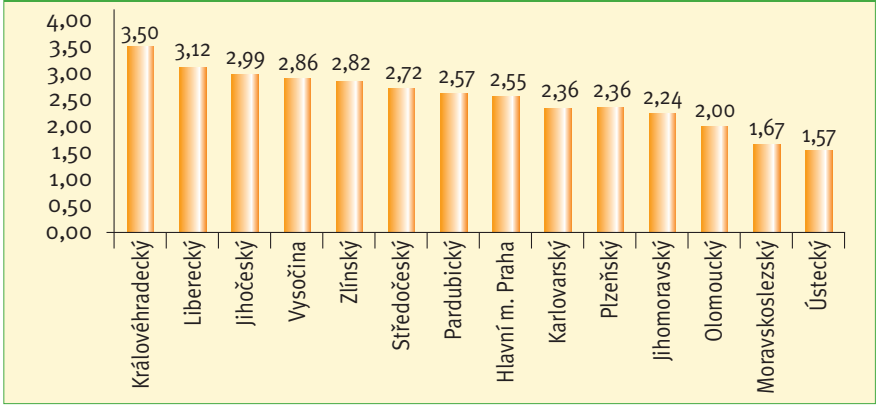

Výsledky zpětného odběru podle místa sběru v roce 2012 (v tunách)

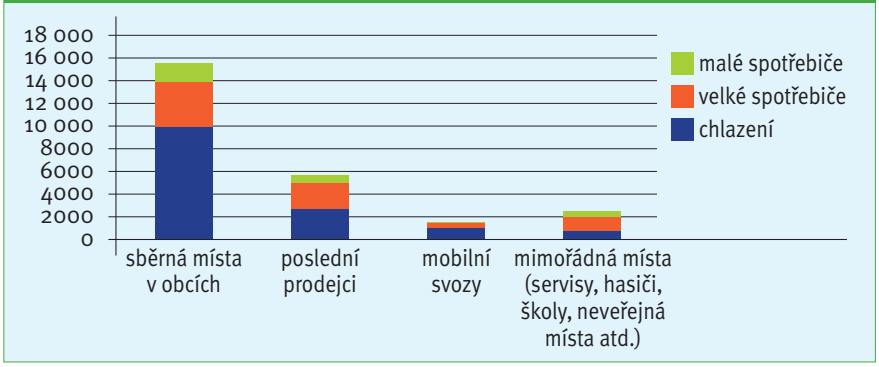

Sběr v jednotlivých krajích

Výborně se v tomto směru osvědčuje intenzivní spolupráce ELEKTROWINU s kraji a obcemi. V absolutním množství sebraných spotřebičů se nejvíce dařilo Středočeskému kraji, kde obyvatelé do sběrných míst přinesli 3197 tun elektrospotřebičů. V přepočtu sebraných kilogramů na jednoho obyvatele kraje si nejlépe vedlo Královéhradecko s výsledkem 3,50 kg na obyvatele, dále Liberecko s 3,12 kg na obyvatele a pomyslný bronz získaly jižní Čechy s 2,99 kg na obyvatele.

Lepší výsledky zajistí hustší sběrná síť

Právě díky hustotě sběrné sítě, kterou v současnosti tvoří na 1200 sběrných dvorů ve více než 1050 městech a obcích, skoro 2500 provozoven posledních prodejců a realizované mobilní svozy v téměř 4000 obcích, se daří zabezpečit zpětný odběr vysloužilých elektrozařízení v tak vysoké míře. Sběrná síť dnes pokrývá více než 92 % obyvatel ČR a zkracuje jim tak vzdálenost do sběrných míst. Stálé rozšiřování sběrných míst se daří díky mnoha pobídkám. Například v rámci projektu *Recyklujte s hasiči* přibylo více než 80 míst. Sloučením projektů *Ukliďme si svět!* a *Recyklohraní* velmi významně narostl počet škol, kde je možné spotřebiče odevzdávat – a to z loňského počtu 734 na 3080.

Vysloužilci putují do ZOO letos už pošesté

Loňský pátý ročník projektu *S vysloužilci do ZOO* jsme završili zpětným odběrem 3725 kusů vysloužilých elektrospotřebičů. Byl to rekord. Podaří se jej letos překonat?

Ve spolupráci s kraji a 11 zoologickými zahradami ELEKTROWIN letos zahájil již šestý ročník tohoto projektu. Návštěvníci zahrad jej dnes přijímají jako vítanou tradici, kdy mohou spojit příjemné s užitečným a už předem sondují, kdy se akce u nich příště zase uskuteční. Za přinesený nepotřebný elektrospotřebič ze své domácnosti mohou získat volnou dětskou vstupenku či slevu na vstupném pro dospělého.

Nicméně otázka, zda se podaří překonat množství vybraného elektroodpadu v loňském roce – a případně o kolik –, je namístě. Vybraných 3725 kusů vysloužilců v roce 2012 byl dosavadní rekord, kterého bylo navíc dosaženo doslova skokem. Ve srovnání s rokem předchozím, kdy lidé do zoologických zahrad přinesli 1680 spotřebičů, je to více než dvojnásobný nárůst. Nejvíce jsme vysbírali v Ostravě – 1326, v Brně – 661 a v Chomutově – 441 spotřebičů.

I když se tu a tam výjimka vyskytne a někdo přijede s již nepotřebnou pračkou či ledničkou, většina návštěvníků přináší drobné elektrospotřebiče – fény, holicí strojky, varné konvice či žehličky. A o ty právě jde nejvíce. Tento projekt společně se zoologickými zahradami začal ELEKTROWIN realizovat především s cílem naučit veřejnost, že i malé spotřebiče, které se snadno vejdou do popelnic, je potřeba ekologicky zrecyklovat.

Letošní ročník jsme zahájili v sobotu 13. dubna v ZOO Děčín, následovaly Zlín, Olomouc, Brno a Ústí nad Labem. Do konce školního roku budou přicházet návštěvníci se starými spotřebiči do ZOO v Chomutově, Hluboké, Liberci a v Jihlavě, o posledním prázdninovém víkendu pak v Plzni a v Ostravě. Které akce ještě můžete navštívit, najdete na: **www.elektrowin.cz**.

foto: archiv ELEKTROWIN

Na majáles s elektrospotřebičem?

Za Rakouska-Uherska zpěv a průvody, dnes i sběr vysloužilých elektrospotřebičů. To byl *Majáles 2013*, kterého se podruhé v jeho historii zúčastnil také ELEKTROWIN. Jde o ideální příležitost oslovit mladé lidi a upozornit je na význam recyklace elektrospotřebičů.

Když loni návštěvníci majálesu uviděli před areály velké WINTEJNERY, brali to jako dobrou recesi, která mimochodem k této akci patří. Nicméně řada z nich pochopila, že přinést s sebou vysloužilý elektrospotřebič se vyplatí, a to nejen kvůli odměně.

Letos už těch, kteří putovali na majáles se spotřebičem, bylo daleko více. Ve třech městech České republiky – v Hradci Králové, Praze a Brně – využily možnost odložit nefunkční elektro stovky návštěvníků. Nejvíce jich pak bylo v Brně, kde se vybralo 452 spotřebičů, následoval Hradec Králové s 357 spotřebiči a v těsném závěsu byla Praha s 221 vysloužilci, což je téměř o 150 % více než v loňském roce.

Vypadá to, že se rodí nová majálesová tradice. Ti, kteří se totiž zastavili u stánku ELEKTROWINU, se zajímali, zda bude akce pořádána i další rok, aby si své nefunkční spotřebiče pro tuto příležitost rezervovali.

foto: archiv ELEKTROWIN

Končí oddělené uvádění PHE: Co všechno se změní?

Po osmi letech fungování systému zpětného odběru vysloužilých spotřebičů v České republice dojde letos 13. srpna k zásadní změně. Po tomto datu už nebudou mít výrobci možnost odděleně uvádět výši nákladů na zpětný odběr skupin elektrozařízení 2–10. Dosud to umožňovalo ustanovení § 37n odst. 3 zákona o odpadech.

Kolektivní systém ELEKTROWIN na to zareagoval s předstihem. Počínaje 1. dubnem letošního roku nastavil příspěvky odváděné výrobci na historická elektrozařízení z domácností (PHE) na nulu. Už v únoru o tom informoval všechny obchodní partnery.

Zvolený časový předstih změny financování tzv. historického EEZ finančních skupin malé a střední spotřebiče, nářadí a nástrojů umožní ve vazbě na ukončení odděleného uvádění PHE u těchto skupin EEZ prodejcům doprodat beze ztrát spotřebiče, jež nakoupili do 31. března 2013 včetně PHE.

„*Obyvatelé většiny zemí Evropské unie se s odděleným uváděním tohoto příspěvku, v angličtině nazývaného Visible Fee, rozloučili už před dvěma lety*," upozornil předseda představenstva společnosti ELEKTROWIN a.s. Jaroslav Holakovský. Připomněl, že ČR a některé další země získaly v této věci výjimku stejně jako před časem na dosažení kvóty čtyř kilogramů zpětně odebraných spotřebičů na obyvatele a rok.

Tento vstřícný krok byl umožněn ekonomickou situací společnosti. Přispěly k ní zejména indexové ceny za ekologické zpracování vysloužilých spotřebičů a jejich nastavení. Pružně reagují na vývoj výkupních cen surovin a odrážejí skutečné aktuální náklady na recyklaci.

Jaroslav Holakovský upozorňuje, že nyní se v plné míře projeví důležitost finančních rezerv, které ELEKTROWIN za uplynulých osm let vytvořil. Přestože na recyklaci spotřebičů skupin 2–10 uvedených na trh před účinností zákona o odpadech, tedy před 13. srpnem 2005, už výrobci dále přispívat nebudou, ze zpětného odběru jen tak nezmizí.

„*Především velké spotřebiče mají delší technicko-ekonomickou životnost a jejich skutečná obměna v domácnostech se tolik neřídí módními trendy ani vývojem technologií*," upozorňuje Holakovský. Finanční rezervy umožní postarat se o ně se stejnou odbornou péčí jako o ty, které prošly recyklací v uplynulých osmi letech.

Pro spotřebiče ze skupiny 1, tedy chladicí zařízení a velké domácí spotřebiče, datum 13. srpna 2013 neplatí. Takzvaný recyklační příspěvek u nich mohou výrobci a prodejci uvádět ještě o dva roky déle, tedy do 13. srpna 2015. Tvůrci evropské směrnice a navazující české legislativy měli na zřeteli odlišnou délku jejich životního cyklu.

Přesto se v praxi ve sběrných dvorech ukazuje, že autoři směrnice byli příliš velkými optimisty. Legislativa vznikala během konjunktury, kdy očekávané energetické úspory, nové funkce nebo třeba jen aktuální design hrály v domácnostech velkou roli i při rozhodování o výměně domácích spotřebičů. Realita je dnes jiná, a to nejen v českých domácnostech. Evropští spotřebitelé si investici spojenou s nákupem nové lednice, pračky, myčky apod. dobře rozmýšlejí, a pokud starý spotřebič ještě slouží, raději si jej nechají.

Bez ohledu na tento rozpor mezi teoretickými předpoklady a praktickou zkušeností je ELEKTROWIN plně připraven nadále plnit povinnosti výrobců i v této skupině spotřebičů.

foto: Samphotostock.cz

S ELEKTROWINEM SPOLUPRACUJE UŽ PŘES 2500 PRODEJCŮ

Neustále přibývá posledních prodejců, kteří si objednávají sběrné prostředky ELEKTROWINU a odvoz vysbíraných spotřebičů. Jejich počet letos překročil 2500 a dále roste.

Důvody není třeba dlouho hledat. Tato spolupráce funguje už čtvrtým rokem a osvědčila se. Prodejci se navíc tak jako tak musejí vypořádat s novou povinností, která vyplývá z evropské směrnice: zajistit všude tam, kde prodejní plocha přesahuje 400 m², aby spotřebitelé mohli zdarma a bez nákupu nového zboží odevzdat spotřebič, jehož žádný vnější rozměr nepřesahuje 25 cm.

I když mají zatím zdánlivě čas, a to do února 2014, ti prozíraví se připravují v předstihu. Díky ELEKTROWINU je navíc plnění této povinnosti podstatně snazší.

Největší zájem o spolupráci je zatím ve Středočeském kraji. Tady se zapojilo už 287 prodejců. Následuje Praha (231) a Moravskoslezský kraj, kde výhody spolupráce s ELEKTROWINEM využívá 227 prodejců.

Významnou úlohu sehrávají při rozšiřování této spolupráce také regionální poradci největšího českého kolektivního systému. Prodejce osobně navštěvují, informují je o možných formách a výhodách spolupráce.

S ELEKTROWINEM spolupracují jak jednotliví prodejci, tak významné řetězce. Již od roku 2010 umisťuje do prodejen sběrné koše s výměnnými bagy. Ty mají objem 0,25 m³ a vejde se do nich kolem 30 fénů, kávovarů nebo žehliček, případně 6–8 vysavačů či mikrovlnek. Pro potřebu prodejních řetězců se nyní vyrábějí také sběrné nádoby „šité na míru“ tak, aby co nejlépe zapadaly do jejich prodejního konceptu. Průkopníky takového řešení se staly prodejní řetězec Expert Elektro a hobbymarket Baumax.

Expert Elektro už sbírá ve všech prodejnách

Jako první síť obchodů zaměřených na prodej elektrospotřebičů v České republice se na splnění požadavku evropské směrnice komplexně připravila síť Expert Elektro. Ve spolupráci s kolektivním systémem pro sběr a zpracování vysloužilých spotřebičů ELEKTROWIN rozmístila ve všech svých 54 prodejnách speciální sběrné nádoby. Do nich je možné zdarma odložit drobné elektrospotřebiče.

„*Členské státy Evropské unie budou muset reagovat na tento požadavek nejpozději do 14. února 2014, my jsme připraveni v předstihu*,“ vysvětluje ředitel marketingu Expert Elektra Ladislav Pospíšil.

V České republice se vysloužilé spotřebiče systematicky sbírají od roku 2005. ELEKTROWIN už například vysbíral přes dva miliony starých lednic, více než sedm milionů kusů malých spotřebičů a zajistil jejich ekologické zpracování. Malé spotřebiče ale, i přes tato úctyhodná čísla, stále z velké části končí v běžných popelnicích a poté na skládkách. Nové opatření může tuto situaci významně změnit k lepšímu.

„*Se sítí prodejen Expert Elektro spolupracujeme intenzivně od roku 2006 a množství spotřebičů, které od ní přebíráme, rok od roku roste, a to včetně těch*

malých," konstatuje ředitel ELEKTROWINU Roman Tvrzník. Jen mezi lety 2011 a 2013 přibylo vysbíraných malých spotřebičů dvojnásobně, z 5,763 na 10,184 tuny.

Koše s vyměnitelnými bagy, do nichž se drobné elektro dosud sbíralo, nahradily nyní nové kontejnery přizpůsobené stylu prodejen Expert Elektro. Řešení ušité na míru nabízí ELEKTROWIN i dalším řetězcům.

Ladislav Pospíšil zároveň uklidňuje ostatní prodejce, které naplnění požadavků EU teprve čeká: „*Některé naše prodejny nabízejí tuto službu už několik let a lidí, kteří přijdou jen odložit starý spotřebič, aniž by nakupovali, je méně, než jsme očekávali. Většina stejně potřebuje vyměnit starý za nový, nebo se prostě jen rozhlédne a zjistí, že se jim do domácnosti hodí něco jiného. Nicméně jsme připraveni aktivně podpořit tuto ekologickou aktivitu.*"

Baumax: první hobbymarket se sběrnými prostředky na elektro

Vyjít maximálně vstříc zákazníkům. To je zásada, kterou se řídí řetězec hobbymarketů Baumax. Toto základní kritérium bylo rozhodující i v době, kdy začal platit současný zákon o odpadech, a společnost hledala partnera, který by jí pomohl plnit nové povinnosti. Stal se jím ELEKTROWIN.

„*S ELEKTROWINEM spolupracujeme od začátku, kdy se v České republice začal vytvářet systém zpětného odběru vysloužilých spotřebičů*," potvrzuje ekoložka Baumaxu pro Českou a Slovenskou republiku Ing. Petra Kaiserová.

Baumax je širokosortimentním prodejcem, pro kterého představuje elektro jen jednu z položek v jeho široké nabídce. I spektrum elektrických spotřebičů, které nabízí a také zpětně odebírá jeho 24 prodejen, je specifické. Najdete zde zejména elektrické nářadí a zahradní techniku.

Zpětný odběr bez nutnosti nakupovat nové zboží je pro tento řetězec samozřejmostí už delší dobu, nezávisle na termínu, kdy se stane povinností. Petra Kaiserová zdůrazňuje, že je to opět projev snahy vyjít maximálně vstříc zákazníkům.

Baumax dlouhodobě využívá sběrné koše ELEKTROWINU s výměnnými bagy, do kterých se sbírají malé spotřebiče. Podle Petry Kaiserové byly zatím umístěny ve skladech, spotřebiče se odevzdávaly na informacích.

Teď vznikly ve spolupráci s ELEKTROWINEM speciální sběrné nádoby zapadající do prodejního konceptu tohoto řetězce. Zákazníci je budou mít přímo na očích. Během května se umisťovaly v prostoru pokladen, takže jsou dostupné každému. Baumax je tak prvním řetězcem hobbymarketů, který plošně a v předstihu plní požadavky nové evropské směrnice.

Spolupráce s ELEKTROWINEM má ale pro Baumax ještě jeden pozitivní aspekt. Největší český kolektivní systém počínaje 1. dubnem nastavil příspěvky odváděné výrobci na historická elektrozařízení z domácností na nulu. Už v únoru o tom informoval všechny obchodní partnery. Zákon přitom umožňuje odděleně uvádět výši nákladů na zpětný odběr skupin elektrozařízení 2–10 do 13. srpna 2013.

„*Tento krok hodnotíme velmi kladně*," říká Petra Kaiserová. Podle ní je totiž rovněž vstřícný především vůči zákazníkům, protože může vést k snížení prodejních cen elektrických spotřebičů.

foto: Štěpán Bahenský a archiv ELEKTROWIN

Kongres v Salcburku za účasti zástupců ELEKTROWINU

V pořadí už 12. mezinárodní kongres recyklace elektrozařízení se uskutečnil letos ve dnech 16.–18. ledna v rakouském Salcburku.

Přilákal rekordní účast 503 delegátů z 37 zemí. Nechyběli mezi nimi ani zástupci společnosti ELEKTROWIN. Na paralelním veletrhu se představilo 53 vystavovatelů.

Jedním z hlavních témat kongresu byla problematika volného obchodu s elektroodpadem. V roce 2012 představovala jeho celosvětová produkce 51,3 milionu tun. Pro srovnání – v roce 2002 to bylo 24 milionů tun a o dalších deset let dříve, v roce 1992, 14 milionů tun.

Evropské spotřebiče se hromadí na afrických a asijských skládkách

Tento odpad představuje stále větší hrozbu pro země třetího světa, především ty, které leží na africkém kontinentu a v Asii. Pod různými záminkami – jednou z nich je, bohužel, i požadavek EU na opětovné použití vysloužilých spotřebičů – se do Afriky vyváží elektroodpad, který zde končí většinou na skládkách.

Na celém kontinentu jsou totiž všeho všudy tři(!) moderní zpracovatelská zařízení, a to v Jihoafrické republice, Nigérii a v Keni. Upozornil na to profesor Oladele Osibanjo, nigerijský federální ministr životního prostředí, který působí také v koordinačním centru Basilejské úmluvy pro školení a transfer technologií pro Afriku.

Podle profesora Osibanja volný obchod znamená, že neexistují žádná pravidla a žádné limity. V praxi to vypadá tak, že v Nigérii dnes 15 až 20 % veškerého skládkovaného odpadu tvoří právě vysloužilé spotřebiče dovezené z vyspělých zemí.

Zpracovatelé v EU doplácejí na nelegální praktiky

Tohoto tématu se dotýkala i přednáška prezidenta a generálního ředitele švédské společnosti Stena Metall Andrease Janssona. Zaměřil se na nelegální vývozy ze zemí EU do třetích zemí a zmařené investice jejich firmy do vytvoření zpracovatelských kapacit schopných pojmout produkci elektroodpadů v EU. Jansson si posteskl, že dělat věci správně se nevyplácí, a to i pro nedostatek dohledu a vysokou míru ziskovosti nelegálního nakládání s elektroodpadem.

Do třetice směřovala k problémům spojeným s vývozem elektroodpadu do řady rozvojových zemí také prezentace s provokativním názvem *Prostituce v průmyslu zpracování odpadů. Prostituujeme, my recyklátoři, pro producenty elektro-*

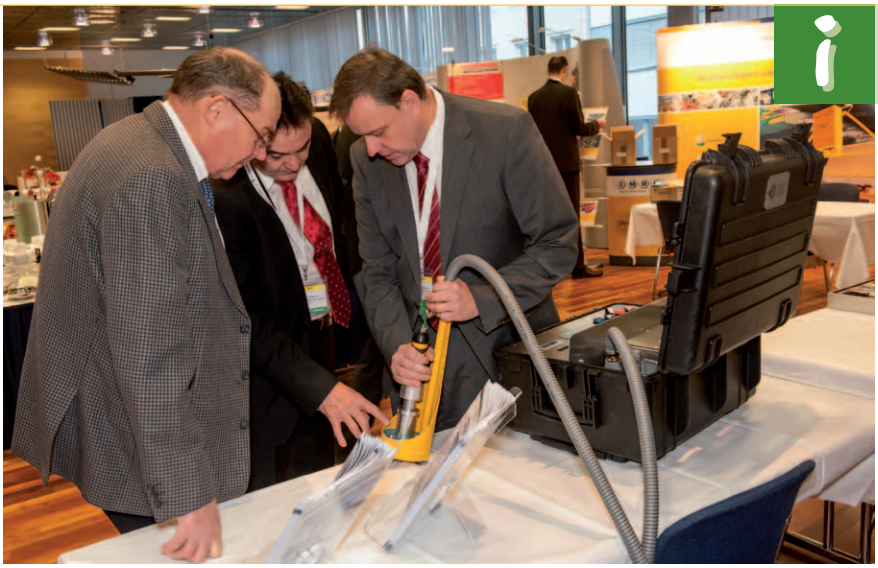

zařízení?. Připravil ji Poul Bengt Petersen, zástupce dánské rodinné firmy Ragn-Sells AB, která se zpracováním elektroodpadů zabývá už od poloviny devadesátých let minulého století.

Petersen konstatoval, že výrobci řeší své povinnosti nejlevnějším možným způsobem, a to právě vývozem do rozvojových zemí. Výsledkem jsou opět nevyužitá moderní zpracovatelská zařízení. Prezentace byla především filozofickým zamyšlením nad chováním civilizovaného světa a spotřebitelským chováním, které v konečném důsledku přinese nedostatek všem.

Specifickými problémy fungování zpětného odběru vysloužilých elektrozařízení v některých postkomunistických zemích se zabýval zástupce polské zpracovatelské firmy Hermes Recycling Artur Augustynowicz.

Připomněl, že ještě před rokem 1990 byl každý polský občan šťastný, pokud nějakou elektroniku vůbec koupil. V současné době ale Polsko řeší podobný problém jako celý svět – šedou ekonomiku, která odvádí zdroje i finance. Na několika případech rovněž ilustroval, jak se získávají podvodné dokumenty, kterými se pak deklaruje „naplnění“ zákonných povinností výrobců, aniž by k sběru i recyklaci vůbec došlo.

Workshopy umožnily výměnu zkušeností

Workshopy měly v první den na programu přednášky vztahující se k získávání materiálů – *Od odpadů ke zdrojům* a *Recyklace strategických materiálů*. Druhý den kongresu následovaly tematické celky *Hlavní výzvy v elektroodpadech, Optimalizace předzpracování, Novinky v recyklaci displejů a obrazovek* a *Technologický rozvoj*.

V rámci jednoho z workshopů byl zástupcem firmy Exitcom Recycling Muratem Ilgarem představen vývoj sběru elektrozařízení v Turecku. Implementace evropské směrnice je podle něj v podmínkách země s rychle rostoucím HDP na obyvatele zaměřena na plnění povinností podle velikosti sídel, kterým jsou ukládány konkrétní cíle. Východiskem je informace o množství EEZ ročně uvedených na trh, které se pohybuje kolem 800 000 tun. Roční výskyt elektroodpadů se pohybuje kolem 540 000 tun.

Podobně jako přednáška zástupce z Polska byl prezentován vývoj nejen zpracování, ale také sběru – včetně fotodokumentace posunu od skladování elektroodpadů s nebezpečnými látkami na propustných plochách a jejich „demontáž“ kladivem k vyspělejším a kultivovanějším technologiím.

Kongres uzavíral společný blok zabývající se standardy, a to včetně panelové diskuse, jíž se mimo jiné účastnili představitelé Evropské komise, výrobci, zpracovatelé i WEEE Forum zastupující provozovatele kolektivních systémů. Přítomní se shodli, že rovnost podmínek vyplývající z definovaných standardů a jejich vymáhání napomůže celému procesu sběru, zpracování a využití elektrozařízení.

foto: archiv ELEKTROWIN

Konference Zpětný odběr 2013

Čtvrtý ročník mezinárodní konference *Zpětný odběr* se uskutečnil 16. dubna v Praze. Jedná se o největší odborné setkání svého druhu ve střední a východní Evropě, během kterého se scházejí nejvýznamnější experti z oblasti odpadového hospodářství, ekologie, ekonomiky i státní správy. Konferenci uspořádal kolektivní systém ASEKOL, partnersky se podílel i ELEKTROWIN.

Na 500 účastníků vyslechlo příspěvky 40 přednášejících, mezi nimiž figurovala řada významných českých, ale i zahraničních expertů nebo například i přední český popularizátor vědy, geolog Václav Cílek. Letošní ročník byl tradičně rozdělen do dvou částí. Dopolední blok přinesl úvod do diskuse o palčivých tématech v současném odpadovém hospodářství – zejména v oblasti zpětného odběru, poskytl účastníkům informace o plnění a kvótách stanovených Evropskou unií a dotkl se implementace evropské směrnice.

Hlavním tématem odpoledních workshopů byla především palčivá problematika výkupen druhotných surovin, kterými – v rozporu se zákonem – stále prochází vysoké množství spotřebičů mimo systém zpětného odběru. O zkušenostech s touto problematikou, která zdaleka netrápí jen odborníky v České republice, hovořila mezi jinými i Anne Marie McMahonová, zástupkyně Irské gardy.

Mezi další témata, která řečníci diskutovali v odpoledních workshopech, patřila situace na poli recyklace kovů vzácných zemin, povinnost Re-use neboli opětovného použití vysloužilých spotřebičů či novinky ve standardech WEEELabex.

Na konferenci vystoupili se svými příspěvky například také Korrina Hegartyová ze Sdružení evropských výrobců domácích spotřebičů (CECED), prezident WEEE Fora José Ramón Carbajosa, renomovaný vídeňský profesor Bernd Kopacek nebo zástupci ministerstva životního prostředí.

Konference si dlouhodobě klade za cíl přispět k zefektivnění systému zpětného odběru ve všech jeho aspektech. Jednatel společnosti ASEKOL Jan Vrba připomněl, že jedním z jejích hlavních cílů je představovat unikátní česká řešení, která mohou být inspirací i pro zahraničí. Stejně tak ale konference umožňuje poučit se v problematičtějších oblastech, jež se v západní Evropě daří zvládat lépe.

Workshop A: Recyklace kovů vzácných zemin

Kovy vzácných zemin patří mezi vůbec nejdražší materiály, které se využívají při výrobě spotřebičů. Jsou zhruba 200krát dražší než zlato, jejich zdroje jsou přitom velmi omezené – co do množství i lokalit výskytu. Tím větší význam má recyklace, při níž se daří získávat je ze starých spotřebičů zpět a opětovně využívat.

Tuto skupinu tvoří 15 chemických prvků ze skupiny lanthanoidů plus, k nimž se řadí ještě skandium a yttrium. Všechny mají velmi podobné chemické vlastnosti a patří mezi kovy. Tyto prvky nalézají využití v širokém spektru oborů a výrobků.

Co dělá iPhone jedinečným

Typickým představitelem jsou telefony řady iPhone a prvky, které z nich dělají to, čím jsou – lehké přístroje s věrným zobrazováním a kvalitním zvukem. Dosažení těchto parametrů umožňují yttrium, lanthan, cer, praseodym, neodym, europium, gadolinium, terbium a dysprosium.

Europium je nepostradatelné také při výrobě LCD-panelů, notebooků, fotorámečků, osvětlení, zařízení reprodukujících zvuk, některých hraček, hodin či vah. Yttrium je zase významným prvkem luminoforové vrstvy dosluhujících CRT-televizorů. Neodym je prvek, který umožňuje všeobecné zmenšování moderních elektronických zařízení.

Kovy vzácných zemin jsou dále nepostradatelné kupříkladu při výrobě LED-diod, plasmových obrazovek či laserů. Neobejdou se bez nich ani katalyzátory v automobilovém či chemickém průmyslu. Jejich pomocí se vyrábějí magnety s využitím v motorech a generátorech, větrných turbínách, hybridních vozech, hard discích a reproduktorech. Ve sklářství slouží k zabarvování skla, v keramickém průmyslu jako stabilizátor. V neposlední řadě se využívají také k výrobě fotovoltaických panelů.

Čína se stala z vývozce dovozcem

Celosvětová těžba oxidů prvků vzácných kovů se na vrcholu období konjunktury, v roce 2008, pohybovala kolem 120 000 tun. Z 97 % se soustředila do Číny, která byla dlouhou dobu také největším světovým vývozcem těchto surovin. Jenže Čína se postupně stala (stejně jako další asijské země) z vývozce spotřebitelem a nakonec i dovozcem různých surovin, kovy vzácných zemin nevyjímaje.

Rovněž Japonsko je významným hráčem na poli surovin. Má nejstarší surovinovou politiku. Snaží se zajistit si vstupní komodity a energie dlouhodobým diplomatickým působením zejména na Středním východě.

Superkritické komodity EU

Evropa, jako značný spotřebitel surovin, který nemá příliš velké zdroje, reagovala až v roce 2008 Verheugenovou iniciativou. Zásadními body této iniciativy jsou vyšší využívání domácích nerostných zdrojů, zahájení surovinové diplomacie a podpora materiálově úsporných technologií. Iniciativa rovněž stanovila 14 superkritických komodit EU, mezi kterými jsou i prvky vzácných kovů. Z předchozích řádků je patrné, že preciznější zpracování, získávání a oddělování jednotlivých materiálů a prvků bude mít v budoucnosti zejména v Evropě obrovský význam.

Workshop B: Výkupny druhotných surovin – příležitost nebo hrozba pro národní hospodářství?

„*Provozovatelé nedodržují systém zpětného odběru a odděleného sběru elektrozařízení. Ve sběrnách se běžně nacházely vykoupené elektrické bojlery, pračky, elektromotory, sporáky a další elektrozařízení, které byl ne vždy provozovatel oprávněn vykoupit.*“

To jsou závěry kontrol, které na workshopu v rámci konference *Zpětný odběr* prezentovala Jitka Jenšovská z České inspekce životního prostředí.

Další alarmující informace zazněly v prezentaci Martina Černého ze společnosti ELEKTROWIN. Podle údajů, s nimiž seznámil účastníky konference, vysbírá ELEKTROWIN ročně – navzdory léta budované husté síti míst zpětného odběru – jen zhruba 18–20 % velkých spotřebičů, kterých se zbavují české domácnosti. Zbytek o objemu 25 000–30 000 tun mizí ve výkupnách. Paradoxem se tak stal výrok Petra Millera ze Sdružení výkupců a zpracovatelů druhotných surovin, který podotkl, že o elektrospotřebiče nemají ve výkupnách zájem. Účinnost sběru chladniček přitom jen v roce 2012 dosahovala 62 % (vyjádřeno v tunách) a 75 % (vyjádřeno v kusech). Chladničky ovšem pro ty, kdo ignorují zákon, nepředstavují zdaleka tak výnosný byznys (pokud se tedy nezaměří na jednotlivé komponenty, jako jsou hliníkové výparníky, kompresory aj.).

Veškerá ekologická hlediska jsou přitom stranou stejně jako zákonná omezení. Kolektivní systémy přitom nemohou žádným způsobem zabránit toku elektrozařízení mimo sběrnou síť, kterou podle zákona musí zřizovat.

Podobné zkušenosti jako v České republice mají s praktikami některých výkupen i ve Velké Británii. Asi 15 000 tun kovového odpadu tam pochází z krádeží. Výkupnám zde proto zakázali hotovostní platby.

Workshop C: Re-use, opětovné použití

Tento workshop nelze vnímat jinak než jako jedinečnou příležitost představit v ČR již zavedené možnosti opětovného použití a zamyslet se nad hranicí, kdy je opětovné použití smysluplné a efektivní a kdy se jedná o pouhou politickou proklamaci vzdálenou reálnému životu. V tomto ohledu byl výběr mluvčích skutečně optimální a inspirativní.

Bernd Kopacek se prezentoval výsledky formálního i neformálního sběru spotřebiteli odložených výrobků v Rakousku v rámci unikátního projektu *Transwaste*. Závěry projektu vyústily v naznačení návrhu strategie pro opětovné použití.

Korrina Hegartyová se zaměřila na prezentaci pohledu výrobců bílé techniky na danou problematiku, kteří se na celkové

produkci WEEE podílejí více než 50 %. Velmi ocenila, že se v direktivě EU objevila kompromisní formulace „příprava k re-use“. Dále se zaměřila na podmínky fungování center opětovného použití s důrazem na splnění všech podmínek nutných pro znovuuvedení výrobku na trh.

Joost Duflou zaujal přítomné naprosto precizní prezentací hledající odpověď na otázku, zda je opětovné použití vždy přínosné a vhodné. Použil k tomu velké množství exaktních vědeckých metod a výpočtů. Jedním z důležitých parametrů je stanovení optimální životnosti výrobku určeného k opětovnému použití s ohledem na vývoj technologie, spotřeby energií i dalších médií a dopady na životní prostředí.

Dimitri Strybos prezentoval výsledky center opětovného použití ve Flandrech, kde je ve spolupráci s kolektivním systémem Recupel opětovně použito zhruba 10 % (přes 2000 tun) zpětně odebraných výrobků. Zdůraznil zejména potřebu nastavit jasná pravidla jak pro centra opětovného použití, tak i kritéria pro výrobky, které se vracejí na trh – energetická spotřeba, eliminace nebezpečných látek, technická shoda a poskytnutí záruky.

Christian Brabant popsal praktickou realizaci opětovného použití ve Francii, kde má dlouhou tradici a je pozitivně vnímána nejen státními autoritami, ale i výrobci spotřebičů. Základní přínosy opětovného použití spočívají v ochraně životního prostředí, vytvoření nových pracovních míst a zpřístupnění spotřebičů sociálně slabším. Z celkového množství zpětně odebraných spotřebičů se opakovaně použijí pouze 2 %, ale to představuje 478 000 výrobků! Velmi inspirativní jsou i webové stránky kolektivního systému Eco-syst_mes, kde se spotřebitel dozví nejbližší sběrná místa (pokud chce spotřebič předat k recyklaci), kontakty na servisy (pokud chce spotřebič opravit), možnosti, kde darovat spotřebič k opětovnému použití a zapojit se do výměny spotřebičů prostřednictvím facebooku.

Herman Huisman se zaměřil na provoz center opětovného použití v Nizozemsku a jejich fungování. V Nizozemsku má opětovné použití dlouholetou tradici a zahrnuje široké spektrum výrobků od knih, přes textil, nábytek až po elektroniku. O této skutečnosti nejlépe svědčí fakt, že zde aktivně působí asociace opětovného použití BKN, jejímiž cíli jsou zaměstnávání obtížně zaměstnatelných lidí, zlepšení životního prostředí díky snížení objemu odpadu a emisí CO_2 a prodej vybraných komodit za nízké ceny při dodržení všech zákonných předpisů. Celkem členové BKN v sektoru opětovného použití zaměstnávají na 8000 lidí.

Lenka Wienerová z Diakonie Broumov velmi zajímavým příspěvkem osvětlila problematiku opětovného použití textilu společně v kontextu zaměstnávání lidí bez domova, po výkonu trestu nebo po odchodu z dětských domovů. Velmi výmluvné bylo i motto její prezentace: „*Nepotřebné věci – potřebným lidem*“. Důležitý je také rozměr environmentální a ekonomický – tím, že se nepotřebný textil vytřídí, neskončí na skládkách a obce ušetří nemalé prostředky na likvidaci komunálního odpadu. Celkem se ročně ve 30 střediscích vydá lidem v sociální nouzi na 2500 tun ošacení.

Jan Pavlíček z ministerstva životního prostředí připomněl programy prevence, dále shrnul aktuální stav implementace směrnice EU upravující zpětný odběr elektrozařízení a naznačil směr, kterým by se legislativa v ČR mohla ubírat v oblasti opětovného použití. Velkou inspirací pro MŽP jsou zejména centra opětovného použití a jejich provozování a výsledky ve Flandrech. MŽP předpokládá spolupráci mezi sběrnými místy, provozovateli kolektivních systémů a centry opětovného použití při splnění všech zákonných podmínek.

Workshop D: WEEELabex

V rámci posledního workshopu zazněla společná prezentace všech řečníků pod názvem *WEEELabex – z projektu Life do reálného života*.

Mezinárodní projekt WEEELabex se zrodil rozhodnutím mezinárodní asociace WEEE Forum, ve které jsou sdruženy kolektivní systémy zajišťující sběr, dopravu a recyklaci vyřazených elektrozařízení. Jeho účelem je vytvořit jednotné evropské standardy, jejichž důsledné plnění má předcházet negativním dopadům na životní prostředí spojeným s recyklací odpadních elektrických a elektronických zařízení.

K splnění tohoto úkolu je potřeba provádět vzorkování, měření, audity dodržování metod zpracování a daných postupů (skladování frakcí, manipulace, doprava, likvidace frakcí, jež už dále nelze využít), vzdělávání nových auditorů, monitorování znečištění a důsledné vedení dokumentace spojené s těmito procesy.

Závazné plnění celého komplexu standardů by mělo být pro zakládající členské státy WEEE Fora zavedeno do konce letoška. Další státy EU budou standardy přísnějších norem zavádět do sklonku roku příštího. Do té doby musí být také ČR schopna tvrdší normy akceptovat.

foto: archiv ASEKOL

Informační CD loni využilo 218 obcí

Už 218 obcí využívá podle údajů za rok 2012 ve svých místních zpravodajích informační materiály připravené společností ELEKTROWIN, největší zastoupení reprezentují obce z Jihomoravského kraje, nejmenší pak z Prahy a Vysočiny. Toto číslo se letos zřejmě opět zvýší.

Informační CD s texty a inzeráty pro obce, které mají smlouvu s ELEKTROWINEM, bylo společně s informačními brožurami letos v dubnu distribuováno už pošesté. A hlásí se i obce, zapojené do systému zpětného odběru realizovaného společností ELEKTROWIN prostřednictvím mobilních svozů či sborů dobrovolných hasičů.

Všechny obce bez rozdílu mohou za tuto aktivitu čerpat odměny až do výše 5000 Kč + DPH za kalendářní rok. Pokud využijí nabídky zveřejnění článku, obdrží za publikování jednoho finanční odměnu ve výši 1000 Kč + DPH. Zvláštní adresář „Inzerce“ pak obsahuje dokumenty ve formátu .pdf. Za zveřejnění libovolného z nich uhradí ELEKTROWIN příspěvek ve výši 2000 Kč + DPH.

Je však také možné využít tyto materiály pro místní informační tabule či jako informační materiál v místech zpětného odběru. Na tento způsob využití se ovšem finanční odměna nevztahuje.

Od roku 2008, kdy byl tento program poprvé spuštěn, počet spolupracujících obcí neustále roste, čímž zároveň stoupá i výše vyplacených odměn. V prvním roce to bylo 93 obcí, které dohromady získaly více než 400 000 korun. Za rok 2012 již ELEKTROWIN vyplatil částku přesahující 700 000 Kč.

Informační brožura, kterou obce obdržely společně s materiály na CD, seznamuje s projekty na podporu zpětného odběru v obcích. Obsahuje informace pro využití všech možností, které ELEKTROWIN smluvním obcím nabízí. Novinkou letošního roku je zejména zvýšení odměn sběrným místům za zpětně odebraná elektrozařízení, o kterém uvádíme podrobnosti na straně 4.

PRAHA PO ŠESTI LETECH HOSTILA ZASEDÁNÍ WEEE FORA

Účastníci pravidelného jarního zasedání WEEE Fora se 15. až 17. dubna sjeli tentokrát do Prahy. Hostitelské role se ujali čeští členové WEEE Fora, jimiž jsou kolektivní systémy ASEKOL, ELEKTROWIN a Retela.

Toto zasedání bylo poněkud netradiční už tím, že se mezi dva jednací dny „vklínila" konference *Zpětný odběr*, jíž se zúčastnila drtivá většina členů WEEE Fora jak v auditoriu, tak i s aktivními příspěvky. Do historie WEEE Fora ovšem letošní pražské zasedání vstoupí především jako významný milník – došlo tu k založení WEEELabex organisation. Ale po pořádku.

V dopoledních hodinách 15. dubna proběhlo nejprve zasedání představenstva, jehož členem je za ČR generální ředitel společnosti ELEKTROWIN. Agenda byla poměrně rozsáhlá a kromě běžných bodů zahrnovala i přípravu na odpolední strategický workshop a informace o stavu příprav založení WEEELabex organisation.

Odpoledního workshopu se zúčastnilo na 30 členů WEEE Fora a diskutovaly se zejména nové projekty, které mají WEEE Foru pomoci, aby jak WEEE Forum, tak jeho členové nadále představovali absolutní špičku v oblasti zpětného odběru elektrozařízení. V úvodu se účastníci seznámili s implementací nové směrnice do národních legislativ a obšírně byla také diskutována otázka přístupu největších asociací výrobců k jednotlivým cílům daným směrnicí. Bez tohoto rámce by se nemohly kolektivní systémy plnohodnotně připravit na plnění nových povinností výrobců.

Projekt CWIT financuje EU

Významným projektem, který představuje ocenění významu WEEE Fora, je projekt CWIT financovaný Evropskou unií. Jeho cílem je zmapování toků elektroodpadu, a to nejen legálních, ale hlavně nelegálních. O tom, jak je sledování toků elektroodpadu vnímáno na úrovni EU, nejlépe svědčí fakt, že hlavním koordinátorem projektu se stal Interpol.

Dalším projektem, který byl diskutován a do kterého je WEEE Forum přizváno, je Evropské partnerství v inovaci (EIP), zastřešované přímo Evropskou komisí, jmenovitě eurokomisařem Antoniem Tajanim. Projekt má přispět k efektivnímu využívání surovinových zdrojů se zaměřením na znovuzískávání surovin, kterých se EU kriticky nedostává, z elektroodpadů. Pro tento druh „těžby" surovin se velice rychle vžil termín urban mining, česky „těžba ve městě".

Valná hromada WEEE Fora proběhla 17. dubna, schválila výsledky, závěrku a výroční zprávu roku 2012 a zabývala se jak činností sdružení v roce 2013, tak i v letech 2014–2016.

WEEELabex organisation jako neziskové sdružení

Hlavním bodem jednání bylo ovšem založení WEEELabex organisation, jež má rovněž status neziskového sdružení založeného podle českého práva se sídlem v Praze. To je třeba vnímat jako velké ocenění činnosti a výsledků kolektivních systémů z nově přistoupivších zemí EU.

Zakládajícími členy se stalo 26 nejvýznamnějších kolektivních systémů z celé Evropy reprezentujících drtivou většinu výrobců elektrozařízení. Úkolem sdružení bude především metodická pomoc při zajištění implementace standardů WEEELabex, a také příprava auditorů, kteří pro členy sdružení zajistí, že jejich partneři-zpracovatelé provádějí recyklaci v souladu s požadavky standardů.

Dalším úkolem WEEELabex organisation bude vedení seznamu auditorů, jejich autorizace a vyhodnocování jejich činnosti. Valná hromada odsouhlasila stanovy WEEELabex organisation a zvolila osmičlenné představenstvo, jehož prvním předsedou se stal jednatel kolektivního systému Retela Jaroslav Vladík.

foto: archiv ASEKOL

Recyklohraní aneb Ukliďme si svět!

Projekt, který je v běhu necelý rok a přitom má dlouholeté kořeny.

To je *Recyklohraní aneb Ukliďme si svět!*...

V září 2012 se totiž spojily dva úspěšné vzdělávací projekty s obdobnou náplní – *Recyklohraní a Ukliďme si svět!*. Princip obou projektů přitom zůstal zachován.

Oběma šlo od počátku o osvětu mezi dětmi a mládeží – od předškoláků, přes žáky základních škol až po středoškoláky. Děti a mladí lidé se jednou stanou těmi, kdo v domácnostech i ve firmách rozhodují o nakládání s odpady a vysloužilými spotřebiči.

Nad projektem převzalo záštitu Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR a je spolufinancován společnostmi, které se v České republice specializují na zpětný odběr a recyklaci, tedy ELEKTROWIN, Asekol, Ekolamp, Ecobat a Ekokom.

Dílčí úkoly pro školáky

Školáci zmapovali černé skládky

První úkol pro školáky zapojených škol vyhlášený ELEKTROWINEM spočíval ve vyhledávání černých skládek. Děti mají oči všude. Od listopadu 2012 do letošního ledna žáci 75 škol odhalili a zdokumentovali 121 černých skládek. Hledali je v rámci výuky nebo mimoškolní činnosti v okolí své školy, obce či města. Úlovky vyfotili a nahlásili prostřednictvím svých chytrých mobilních telefonů nebo počítačů.

Nejvíce skládek bylo nahlášeno ve Středočeském a Moravskoslezském kraji. O zlepšujícím se stavu životního prostředí ale svědčí fakt, že děti z 33 škol, ačkoli prohledaly celé blízké i vzdálené okolí, na černou skládku nenarazily.

Ekologická vlajka

Na jaře dostali školáci další úkol, za jehož splnění si školy, jež zastupují, připsaly body do soutěže navíc.

Zadání, pocházející z dílny kolektivních systémů ELEKTROWIN a ASEKOL, znělo: Úkolem je co nejzajímavěji ztvárnit „ekologickou vlajku“, jejíž motivy budou evokovat sběr a recyklaci starého elektra. Dány byly také minimální rozměry 1,0×1,5 metru a její provedení muselo splňovat podmínku využitelnosti, aby mohla být zavěšena alespoň do vnitřního prostranství školy. Tento úkol jmenované kolektivní systémy vyhlásily u příležitosti tradičních oslav *Dne Země*.

Aby byla zajištěna rovnost podmínek soutěže pro všechny účastníky, organizátoři vybrali vítěze ve třech kategoriích: mateřské školy, první stupeň základních škol a druhý stupeň základních škol.

Bonusové body se připisovaly školám za přímou prezentaci výsledného díla v prostorách školy či v rámci akce pořádané v blízkém okolí (např. při oslavách *Dne Země*).

Jarní období doslova vybízí k vyčištění domácností od starých, nepotřebných či vysloužilých věcí, a proto i zadavatelé na tento fakt pomýšleli a rozhodli se dalšími bonusovými body ohodnotit takové školy, které v době, kdy soutěž probíhala, objednaly svoz elektrozařízení. Na jejich konta přibylo až 100 bodů.

foto: archiv Recyklohraní aneb Ukliďme si svět!

Skládku objevili a vyfotili žáci MŠ a ZŠ Doberská, Kladno

Ekologická vlajka z dílny ZŠ Vlára Slavičín

Vzorkování WINTEJNERŮ v roce 2012

S novou verzí systému RECOS® přibyl záznam o vzorkování obsahu WINTEJNERŮ. Účelem vzorkování je stanovit skladbu sebraných spotřebičů a především určit poměr mezi logistickou skupinou velké a malé spotřebiče.

Tento poměr se pak v denní praxi používá pro rozdělení celkové váhy WINTEJNERU při vykládce u zpracovatele. Poměr vypočítá automaticky informační systém RECOS® na základě údajů zadaných zpracovatelem. Údaje se zadávají přímo do systému, každý poslední měsíc ve čtvrtletí se vzorkují všechny dodané WINTEJNERY. V roce 2012 proběhlo vzorkování 232 WINTEJNERŮ ze 762 svezených. Celková hmotnost vzorkovaných WINTEJNERŮ byla 1730 tun a 115 755 kusů, což představuje 6,9 % hmotnosti všech vysbíraných spotřebičů. Měřeno počty kusů je to 8 % z celkového množství zpracovaného v témže roce. Průměrný podíl velkých a malých spotřebičů ve WINTEJNERU VMS za rok 2012 je 81,5 ku 18,5 %.

Z celkové vyvzorkované hmotnosti spotřebičů tvořily největší podíl pračky (49,1 %), elektrických sporáků bylo 10,16 %, vysavačů 5,7 % a mikrovlnných trub 4,4 %. V počtu vyvzorkovaných kusů byly nejčastěji zastoupeny vysavače (20,3 %), pračky (12,9 %) a žehličky (9,1 %).

foto: Štěpán Bahenský

Plasty z lednic jsou v Británii hitem

„*Býval jsem ledničkа*,“ oznamují zákazníkům jednoho britského nákupního řetězce obaly speciální série dárkových předmětů.

Vyrobila je britská společnost Axion z plastů získaných recyklací chladicích zařízení vysbíraných po celé Evropě. Významným dílem k získání surovin přispěl i ELEKTROWIN, který za osm let své existence už zajistil zpětný odběr více než dvou milionů lednic. Plasty z lednic vysbíraných kolektivním systémem ELEKTROWIN se do Velké Británie dostávají zejména prostřednictvím zpracovatelského závodu společnosti Praktik system ve Stráži pod Ralskem.

Klíčenky, lupy, škrabky na skla automobilů a další dárky z recyklátu získaly v Británii Cenu plastikářského průmyslu pro rok 2012.

Axion sídlí v průmyslové aglomeraci Manchesteru, kde vybudoval jeden z nejmodernějších závodů na zpracování plastů z vysloužilých lednic v celé Evropě. Zdejší technologie dokážou z dodané suroviny (z níž se v České republice odstraní kontaminující látky a provede se důkladná separace) připravit čisté polymery ve formě pelet nebo fólií určených pro další zpracování.

Plasty získané zpracováním starých lednic se tak vracejí zpět do domácností. Odběratelé Axionu z nich vyrábějí například díly pro nové pračky. Rozvíjí se i jejich využití v automobilovém průmyslu nebo při výrobě elektroniky.

Příznivý vliv na životní prostředí není snad ani třeba zdůrazňovat. Na webových stránkách firmy se návštěvník dozví, že používáním recyklovaných plastů Axionu se každou minutu ušetří 16 kg CO_2.

Staré spotřebiče se vracejí

Už 10 let se z plastů získaných v Manchesteru úpravou odpadních surovin vyrábějí kupříkladu také tužky. Plast v nich plně nahrazuje dřevo – včetně toho, že se na tyto tužky dá použít běžné ořezávátko.

Z jedné chladničky se jich dá vyrobit 640. Ředitel Axionu Keith Freegard je označuje za dobrý příklad „uzavřené smyčky“ recyklace, kdy se z jednoho předmětu sloužícího v domácnosti stane díky sběru a recyklaci jiný užitečný pomocník.

Když recyklace, tak recyklace

Axion se může pochlubit ještě jednou „vychytávkou“. Kromě plastů ze starých lednic totiž recykluje také specifický odpad získaný z londýnských restaurací, kanceláří a dalších pracovišť.

Tím odpadem je kávová sedlina. Jejím přidáním k plastu vzniká materiál, který nejen voní, ale jeho povrch je i velmi příjemný na omak. Odborníci hovoří o dojmu jako při dotyku s kůží nebo pečlivě opracovaným dřevem.

foto: archiv ELEKTROWIN

ELEKTROWIN TRADIČNĚ NAVŠTÍVIL VELETRHY VÝROBCŮ

V letošním roce se největší český kolektivní systém poprvé prezentoval na FAVIA DAY, veletrhu, který se jako jediný na území České republiky zaměřuje na kuchyňská studia a truhláře. Uskutečnil se 18. dubna v Club hotelu Průhonice.

ELEKTROWIN se dále v první půli roku zúčastnil akce pod názvem 3 v 1 uspořádané 29. května společností Fagor Elektro v kongresovém centru hotelu Tři věžičky u Jihlavy a dvou veletrhů HP Tronic. Oba byly uspořádány v netradičním prostředí: první proběhl 22. května v pražském Ekotechnickém muzeu – bývalé čističce odpadních vod v Bubenči, druhý se konal 31. května v Technickém muzeu Tatry Kopřivnice.

Na všech akcích kolektivní systém nabídl návštěvníkům cenné informace týkající se sběru vysloužilých elektrozařízení. Účast na těchto prezentacích přináší zároveň důležitou zpětnou vazbu. Zástupci ELEKTROWINU si při nich mohou ověřit, jak spolupráce s prodejci funguje v praxi.

Na akci Favie se kolektivní systém ELEKTROWIN objevil vůbec poprvé. Firma byla založena v září 1992. Jejím cílem bylo vybudovat silnou velko- i maloobchodní společnost zabývající se distribucí elektrických a plynových spotřebičů pro domácnosti. Mezi její významné odběratele patří kuchyňská studia, truhláři, obchodní organizace nebo stavební firmy, jejichž zástupci se také zúčastnili veletrhu. Jedná se o jedinou akci v České republice zaměřenou na tuto skupinu prodejců.

Fagor předvedl novinky roku 2013, a to opět netradičním způsobem, který se tak vlastně stal už tradicí. Ukázal inteligentní spotřebiče doslova pod lupou – tedy v rozebraném stavu. Nabídl také krátké workshopy aktivního vaření.

HP Tronic umožnil návštěvníkům svých dvou veletrhů vnímat kontrast nejnovějších technologií s těmi, které jsou dnes už jen důkazem o vynalézavosti předků. V bubenečské čističce se zachoval unikátní systém čerpání odpadních vod poháněný parními stroji. Její podzemí, které často vyhledávají i filmové štáby, je zase vynikající ukázkou průmyslového stavitelství 19. století.

V kopřivnickém muzeu Tatry si návštěvníci mohli kromě nejnovějších spotřebičů prohlédnout nejucelenější sbírku fenomenální automobilky Tatra nebo expozici proslulých olympioniků Emila a Dany Zátopkových.

foto: archiv ELEKTROWIN

Tajenka – 32 písmen.

DL

ANODA
BALIČ
BÁRKA
BEDNA
BRANCI
CTNOST
DATLE
DURMAN
ELEKTRON
ESTRÁDA
FANTAZIE
HROZINKY
INDIÁN
JELITO
KAFÁČ
KALAMAJKA
KAPSÁŘI
KAROTKA
KÁVOVNÍK
KINETIKA
KLOBÁSA
KNÍRAČ
KOČKA
KOJENEC
KOKER
KONIPÁSEK
KOPANINA
KŘEMENÁČ
LOJZA
MAGIE
MAJESTÁTNOST
MARHULE
MATEMATIK
MUZIKANT
NOCLEH
NOUZE
OBELISK
OJETINA
PALEC
PARITA
PASPORTY
PATRIK
PENÍZ
POČÍTAČ
PODRAŽEC
PRIMA
PŘIJÍMAČ
PŘÍZEMÍ
RADNÍ
REAKTOR
REKONSTRUKCE
SÁZEČ
SLEVA
SLINA
SLOVO
STASA
STÁTNICE
STĚRKA
STRNAD
STROJEK
SYNOT
ŠKOLA
TAPETOVÁNÍ
TESTAMENT
TIKAL
TÍRNA
TITLA
TLAMPAČ
TOSKÁNSKO
TRÁVA
TUZÉR
VLAKY
VYSOKÝ
ZÁNĚT
ZMĚTI

S	Č	A	R	Í	N	K	P	Č	A	M	Í	J	I	Ř	P	A	L	E	C	I
S	I	O	N	E	A	Á	A	M	A	J	E	S	T	Á	T	N	O	S	T	L
T	L	D	M	R	A	P	I	T	U	C	M	Ě	P	O	U	O	R	Ě	N	Č
Ě	A	O	O	A	M	K	E	D	K	T	N	A	K	I	Z	U	M	B	O	A
R	B	T	V	A	R	M	T	U	N	Á	Á	S	G	V	É	Z	C	R	S	T
K	K	E	L	O	A	H	R	O	Z	I	N	K	Y	I	R	E	Í	A	T	Í
A	L	T	I	T	E	T	U	K	R	Á	N	S	K	Ř	E	M	E	N	Á	Č
S	A	N	I	L	S	A	O	L	K	S	O	S	T	Á	T	N	I	C	E	O
L	E	K	O	N	I	P	Á	S	E	K	R	T	L	S	E	A	M	I	R	P
P	A	N	O	D	A	E	O	K	Ý	Y	T	R	O	P	S	A	P	T	E	A
O	Ř	K	I	N	E	T	I	K	A	K	K	N	R	A	Č	Á	F	A	K	O
D	E	Í	I	A	W	O	Á	E	O	I	E	A	E	K	P	A	Z	J	O	L
R	N	N	Z	T	D	V	N	J	B	J	L	D	L	M	N	A	A	E	K	E
A	A	A	M	E	O	Á	E	O	E	E	E	O	S	T	A	M	R	E	Č	Y
Ž	K	N	M	V	M	N	R	R	L	L	B	T	A	P	A	T	R	I	K	V
E	Č	R	N	R	E	Í	Y	T	I	Á	I	Z	I	L	Y	A	S	A	T	S
C	O	Í	Á	C	U	P	A	S	S	L	I	T	A	N	O	C	L	E	H	A
A	K	T	T	B	E	D	N	A	K	E	Š	K	O	L	A	V	Á	R	T	Í

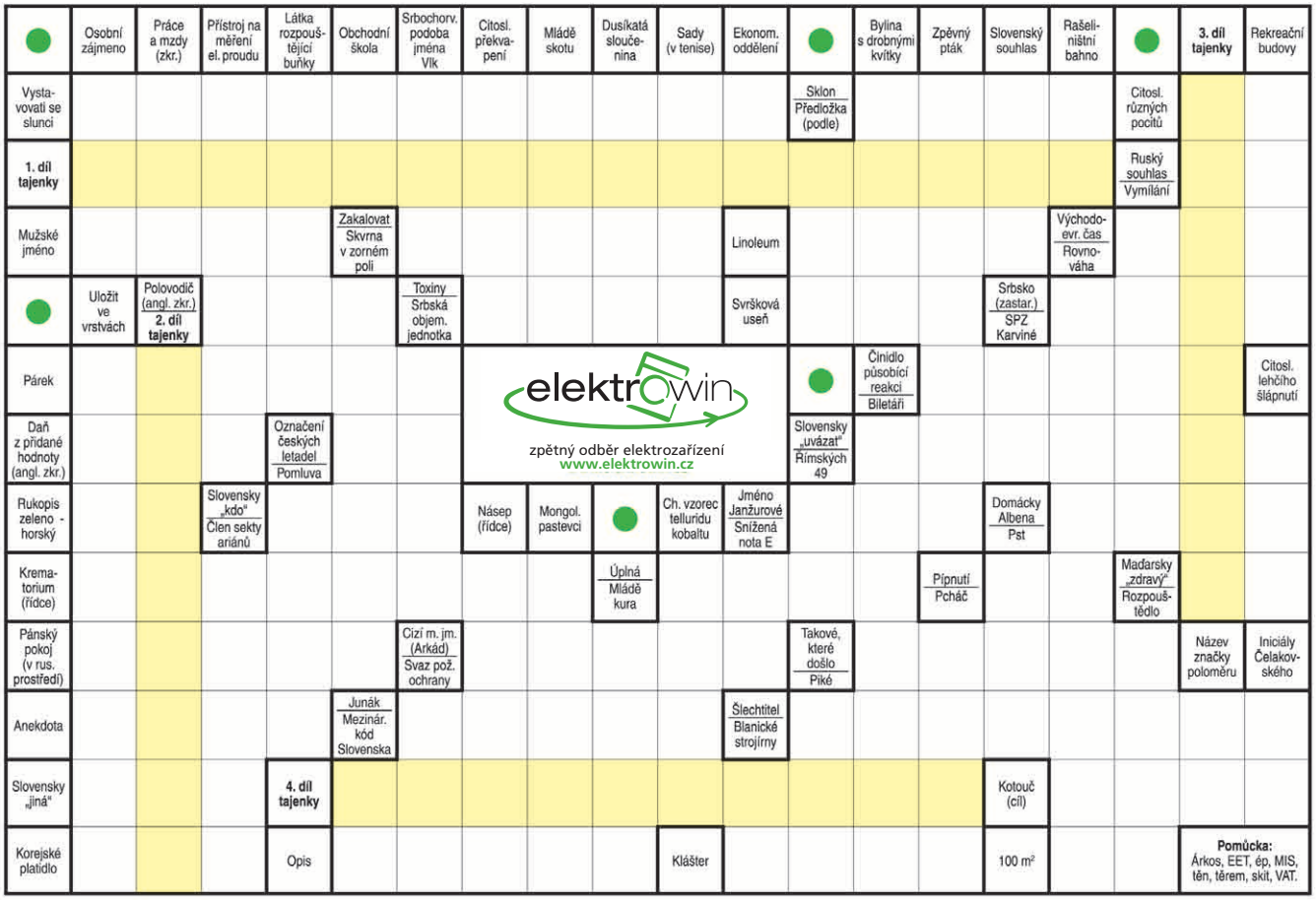

Tři vylosovaní výherci obdrží dárkový balíček od kolektivního systému ELEKTROWIN.

Vyluštěnou tajenku křížovky zašlete do 30. července na e-mailovou adresu: *soutez@elektrowin.cz*.

ELEKTROWIN obcím

Naši poradci jsou tu pro vás

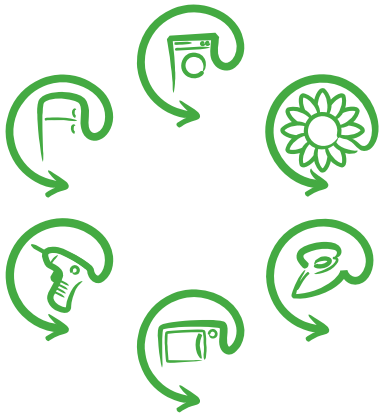

S čím vám mohou pomoci?

Pokud již máte uzavřenu smlouvu s kolektivním systémem:

- **zodpoví vám aktuální dotazy týkající se zpětného odběru elektrozařízení – počínaje vlastní realizací zpětného odběru, odměňování až po pomoc při získávání finanční a informační podpory**
- **zajistí konzultaci k splnění podmínek a pomohou při vyplnění** *Motivačního programu 2013*
- **pomohou vám při pořízení venkovních kontejnerů na drobné spotřebiče**
- **pokud máte zájem o umístění WINTEJNERU – vyhodnotí, zda máte splněny podmínky pro jeho instalaci**
- **pomohou při realizaci projektu** *Lokální informační kampaně*

Pokud vaše obec dosud není zapojena do kolektivního systému:

- **mohou pomoci s uzavřením** *Smlouvy o vytvoření místa zpětného odběru*
- **pomohou při registraci svazku či mikroregionu do programu** *Putující kontejner*
- **informují o zapojení prostřednictvím** *mobilního svozu*
- **nabídnou zapojení školy do projektu** *Recyklohraní aneb Ukliďme si svět!*

Na koho se můžete konkrétně obrátit?

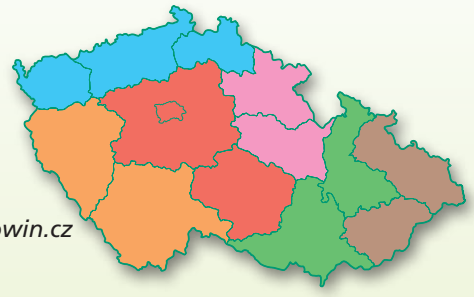

kraje: Moravskoslezský, Zlínský
Ing. Marcela Zuzánková – tel.: +420 777 295 335, *marcela.zuzankova@elektrowin.cz*

kraje: Jihočeský, Plzeňský
Ing. Petra Machová – tel.: +420 724 215 535, *petra.machova@elektrowin.cz*

kraje: Karlovarský, Liberecký, Ústecký
Ing. Radka Patzaková – tel.: +420 734 457 362, *radka.patzakova@elektrowin.cz*

kraje: Jihomoravský, Olomoucký
Mgr. Lenka Introvič – tel.: +420 774 036 086, *lenka.introvic@elektrowin.cz*

kraje: Pardubický, Královéhradecký
Ing. Daniel Tomášek – tel.: +420 608 563 773, *daniel.tomasek@elektrowin.cz*

kraje: Středočeský, Praha, Vysočina
Radka Hrachovcová – tel.: +420 606 622 926, *radka.hrachovcova@elektrowin.cz*

životní prostředí – náš společný zájem

elektrowin